

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

**Subkultura fotbalových fanoušků a bezpečnost na
stadionech**

Bakalářská práce

Football fan subculture and stadium safety

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Josef DUBSKÝ

AUTOR PRÁCE
Michal OTÝPKA

Praha
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, který jsem vypracovával samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury

V Kroměříží dne 5. 3. 2024

.....

Michal OTÝPKA

Poděkování

V první řadě děkuji vedoucímu mé práce Mgr. Josefovi Dubskému za konzultace, cenné rady a odborné vedení, které mi poskytoval po celou dobu zpracovávání bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat SLO Slavie Praha Martinu Bendovi, který mi poskytl rozhovor přímo z praxe, redaktorovi Radiožurnálu Jaroslavu Plašilovi, který mi také poskytl odpovědi na otázky a aktivně se zajímá o fanouškovskou kulturu u nás, a v neposlední řadě bych chtěl poděkovat svému tátovi, který mě ke Slavii v dětství přivedl a mamce, která nám naše „rajzování“ po stadionech trpí, a také kamarádům Waldovi, Michalovi a kamarádce Viktorii, kteří sdílejí sešívání zážitky ze stadionů se mnou.

ANOTACE

Předkládaná bakalářská práce pojednává o subkultuře fotbalových fanoušků a bezpečnosti na stadionech. Se zaměřením na vznik, vývoj a současnost subkultury, její účastníky, dále popis diváckého násilí a projevy problémových fanoušků. Byly vybrány některé události spojené s ohrožením bezpečnosti jak na českých stadionech, tak ve světě, které ovlivnily například dnešní podmínky při vstupu na stadion, dále se práce zabývá jednotlivými bezpečnostními složkami podílejících se na průběhu fotbalového klání. Dále práce řeší aktuální témata, která tíží fanoušky a tím jsou velké opatření Policie ČR. Součástí práce je také návrh možných řešení či opatření v tématu této problematiky a rozhovor s kontaktní osobou pro fanoušky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Fotbal, fanoušek, chuligán, hooligans, násilí, stadion, bezpečnost, policie

ANNOTATION

The present bachelor thesis deals with the subculture of football fans and safety in stadiums. With a focus on the origins, development and present of the subculture, its participants, as well as a description of spectator violence and the manifestations of problem fans. Some events related to security threats both in Czech stadiums and in the world have been selected, which have influenced, for example, today's conditions for entering the stadium, and the thesis also deals with the individual security forces involved in the course of football matches. Furthermore, the thesis deals with current issues that are weighing on fans and this is the major measures taken by the Police of the Czech Republic. The thesis also includes a proposal of possible solutions or measures on the topic of this issue and an interview with a contact person for fans.

KEYWORDS

Football, fan, hooligan, hooligans, violence, stadium, security, police

Obsah

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	10
1.1 FOTBAL.....	10
1.2 NÁVŠTĚVNÍCI FOTBALOVÉHO UTKÁNÍ.....	11
1.2.1 FOTBALOVÝ FANOUŠEK	11
1.2.2 BĚŽNÝ FANOUŠEK KLUBU	11
1.2.3 ULTRAS.....	11
1.2.4 HOOLIGANS.....	13
1.3 KOTEL.....	16
1.4 DIVÁCKÉ NÁSILÍ.....	17
1.5 SUBKULTURA.....	17
1.6 FOTBALOVÁ SUBKULTURA.....	18
2 ETAPY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ	19
2.1 POČÁTKY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ	19
2.2 VÝVOJ HOOLIGANS	19
2.3 SOUČASNOST HOOLIGANS	20
3 HOOLIGANS V EVROPĚ A ČESKÉ REPUBLICE	23
3.1 ANGLIE.....	23
3.2 ZÁPADNÍ EVROPA.....	25
3.3 VÝCHODNÍ EVROPA.....	27
3.4 ČESKÁ REPUBLIKA.....	28
4 NEDŮVĚRA FANOUŠKŮ V POLICII	29
5 STATISTICKÉ SHRNU TÍ PODZIMNÍ ČÁSTI ČESKÉ FORTUNA LIGY	41
6 PROJEVY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ.....	44
6.1 XENOFOBIE	44
6.2 RASISMUS	44
6.3 TRESTÁNÍ FANOUŠKŮ.....	44
7 UDÁLOSTI SPOJENÉ S OHROŽENÍM BEZPEČNOSTI.....	47
7.1 SK SLAVIA PRAHA – AC SPARTA PRAHA	47
7.2 SK SLAVIA PRAHA – SK SIGMA OLOMOUC	48
7.3 ČECHŮV MOST.....	49
7.4 HILLSBOROUGH.....	50
7.5 INDONÉSIE	50
8 SUBJEKTY PODÍLEJÍCÍ SE NA PRŮBĚHU FOTBALOVÉHO UTKÁNÍ.....	52
8.1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	52
8.1.1 TYPOVÁ ČINNOST SLOŽEK IZS PŘI SPOLEČNÉM ZÁSAHU 6 – OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU PŘI SHROMÁŽDĚNÍCH A TECHNOPÁRTY.....	54

8.2	FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY	54
8.3	DOHODA POLICIE ČR, LFA A FAČR.....	55
8.4	LIGOVÁ FOTBALOVÁ ASOCIACE.....	56
8.5	POŘADATELSKÁ SLUŽBA.....	58
8.6	FIFA, UEFA.....	59
8.7	SUPPORTER LIAISON OFFICERS.....	60
9	DOKUMENTACE K ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI PŘI FOTBALOVÉM UTKÁNÍ	62
9.1	EVROPSKÉ DOHODY A ÚMLUVY	62
9.1.1	FOTBALOVÁ PŘÍRUČKA EU.....	62
9.1.2	USNESENÍ RADY EVROPSKÉ UNIE O NÁKLADECH NA PŘIJETÍ A NASAZENÍ HOSTUJÍCÍCH POLICEJNÍCH DELEGACÍ.....	63
9.1.3	EVROPSKÁ ÚMLUVA O DIVÁCKÉM NÁSILÍ A NEVHODNÉM CHOVÁNÍ PŘI SPORTOVNÍCH UDÁLOSTECH A ZVLÁŠTĚ PŘI FOTBALOVÝCH ZÁPASECH	63
9.1.4	ÚMLUVA RADY EVROPY O KOMPLEXNÍM PŘÍSTUPU K OCHRANĚ, BEZPEČNOSTI A POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB PŘI FOTBALOVÝCH ZÁPASECH A DALŠÍCH SPORTOVNÍCH AKCÍCH.....	64
9.2	NÁVŠTĚVNÍ ŘÁD	64
10	PROGRAM SPARTY PRAHA PRO FANOUŠKY SE ZÁKAZEM VSTUPU	66
10.1	LEGALIZACE PYROTECHNIKY.....	68
10.2	JE STADION BEZPEČNÉ MÍSTO PRO RODINY S DĚTMI?	70
	PRAKTICKÁ ČÁST	71
	METODA VÝZKUMU	71
	TECHNIKA SBĚRU DAT.....	71
11	ROZHOVOR S „SUPPORTER LIAISON OFFICER“ (SLO) SK SLAVIA PRAHA.....	72
11.1	VYHODNOCENÍ OKRUHU OTÁZEK.....	76
12	DISKUSE A NÁVRHY NA ZMĚNY.....	78
	ZÁVĚR	79
	SEZNAM LITERÁRNÍCH ZDROJŮ	81
	SEZNAM PRÁVNÍ ÚPRAVY	81
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	85
	SEZNAM TABULEK.....	85
	PŘÍLOHY.....	85

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá fenoménem fanouškovské fotbalové subkultury a bezpečnostních rizik s nimi spojených. Toto téma jsem si zvolil, neboť jsem již pár let pravidelným návštěvníkem jak domácích, tak venkovních utkání klubu SK Slavia Praha a mé místo je jediné, a to v tzv kotli nebo sektoru hostů. Výsledek práce je výsledkem zúčastněného pozorování autora v prostředí fotbalové subkultury. Autor vychází z vlastních zkušeností.

Cílem práce je poukázat na mýty o této subkultuře, a také že je fotbalový stadion bezpečným místem. Pro sběr dat byla využita metoda zúčastněného pozorování, jakožto pravidelný návštěvník fotbalových utkání, a metoda rozhovoru, kdy byl v praktické části realizován rozhovor s SLO SK Slavia Praha panem Martinem Bednou, který je mediátorem mezi fanoušky, klubem SK Slavia Praha a Policií ČR. Dále bude v praktické části pojednáváno o návrzích možných řešení, ať už ve vztahu k pyrotechnice nebo právě k hooligans. Autor se pokusí v práci co nejvíce využít svých vlastních poznatků, které sám za dobu návštěv stadionů zaregistroval, porovná taky přístup Policie ČR s policií německou či italskou, se kterými má zkušenost.

Divácké násilí je nežádoucím jevem spojeným s fotbalovými zápasy. Tento druh násilí může zahrnovat různé formy agresivního chování, včetně fyzických útoků, vandalství, rasismu a xenofobie. Příčiny diváckého násilí mohou být různorodé a zahrnují rivalitu mezi fanoušky, emocionální napětí spojené se zápasem, alkohol nebo drogy, sociální a ekonomické faktory, a také manipulaci ze strany extrémních skupin.

Divácké násilí může mít negativní dopad nejen na bezpečnost a pohodu ostatních fanoušků, hráčů a personálu stadionu, ale také na pověst fotbalu jako sportu. Organizátoři fotbalových akcí a bezpečnostní složky mají snahu přijímat opatření ke snížení rizika násilných incidentů, včetně zvýšeného dohledu, ostrého vymáhání pravidel, zákazu vstupu agresivních jednotlivců na stadiony a vzdělávání fanoušků o správném chování. Nicméně, přestože se mnoho úsilí vynakládá na kontrolu a prevenci diváckého násilí, stále se jedná o problém, který vyžaduje trvalou pozornost a úsilí ze strany všech zúčastněných stran.

Fotbalové chuligánství se poprvé objevilo v Anglii, kolébce fotbalu, během šedesátých let dvacátého století. Postupem času se však rozšířilo i do dalších částí Evropy, zejména při mezinárodních utkáních. V posledních letech jsme byli svědky posunu od přímých střetů na fotbalových stadionech k organizovaným konfliktům mimo ně, kde se obvykle utkávají mladí muži bez použití zbraní. Na samotných stadionech se již střety mezi rivalizujícími skupinami fanoušků vyskytují méně často, což je často způsobeno přítomností policejních složek a zvýšenou bezpečností v těchto prostředích, stejně jako celkovým zlepšením atmosféry a chování na fotbalových utkáních.

Fotbalový koteln lze označit jako nehomogenní skupinu, s různými úrovněmi vzdělání a profesními pozicemi, od dělníků přes studenty až po právníky, lékaře a další respektované povolání. Všichni mají ovšem jedno společné – vášeň ke klubu. Stadion je jejich druhý domov a nepříznivý výsledek dokáže hluboce ovlivnit jejich psychiku.

Návštěvníky stadionu můžeme rozdělit do tří kategorií, o kterých se rozepíšu později, mezi nimi jsou, ale také tzv. hooligans či rowdies, převážně o nich bude práce pojednávat ve vztahu k bezpečnosti na stadionech. Nemyslím si, že by stadion byl nebezpečné místo, jak média rády uvádějí. Často můžeme slyšet názory jako „fotbal pro rodiny s dětmi“, jakožto návštěvník Tribuny Sever (největší fanouškovské uskupení v ČR) potkávám nespočet rodin a dětí na tribuně, které jsou zde šťastné. Nikdy jsem neviděl dítě brečet, protože by se bálo, zároveň si Ligová Fotbalová Asociace odporuje, když bojuje proti pyrotechnice na stadionech, ale ve svých reklamních video spotech na nejvyšší fotbalovou soutěž v České republice využívají právě záběry choreografií ozvláštněné světlicemi či dýmovnicemi. Sám mám zkušenost, jaké to je vzít dítě (10 let) právě do spodních pater kotle, kde se schází nejtvrďší jádro a jediný pocit strachu nastal při procházení okolo ozbrojených těžkooděnců a psovodů. Nicméně ze zkušeností z minulosti, převážně 90. let minulého století, může stadion stále pro většinu populace působit nebezpečným dojmem.

Téma bakalářské práce jsem si zvolil z důvodů, že jsem již od útlého věku velkým fanouškem pražské Slavie a v této oblasti se pohybuji již několik let. Jelikož

jsem i studentem Policejní Akademie České republiky v Praze, snažím se často vidět obě stránky tohoto fenoménu, tedy zájem fanoušků, ale i bezpečnostní zájmy pro okolí.

TEORETICKÁ ČÁST

Cílem teoretické části je provést analýzu základních pojmových oblastí souvisejících s problematikou v této bakalářské práci, zejména definovat fotbalové chuligánství, jeho historický vývoj, typologie a různé formy projevů. Dále se zaměřit na aktuální témata, která jsou relevantní pro fotbalovou fanouškovskou veřejnost. Tato část se bude také věnovat jednotlivým složkám, které ovlivňují průběh fotbalových utkání včetně dokumentace zaměřené na zajištění bezpečnosti během těchto událostí. Kromě toho budou rozebrány události spojené s potenciálním ohrožením bezpečnosti během fotbalových akcí.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Pro jednodušší orientaci v této bakalářské práci byly vybrány čtyři pojmy, které se s touto prací nejvíce pojí a v následujících odstavcích jsou vysvětleny.

1.1 FOTBAL

Fotbal se za řadu let stal jednoznačně nejsledovanějším a nejpopulárnějším sportem. V dnešní době, kdy je masivně medializován, je mu přisuzována ještě větší pozornost než dříve.

Zrodil se v Anglii v 60. letech 19. století. Na hřišti mezi sebou soupeří dva týmy o jedenácti hráčích, po dobu 90 minut ve dvou poločasech.

Ovšem dva týmy nejsou jedinými protihráči na stadionu, jsou jimi i fanouškovské tábory, které se starají o atmosféru, obrazové prezentace dané skupiny, kdy jde např. o „kartoniády“¹ nebo jen samotný zpěv chorálů spojených s daným týmem.

Fotbal samotný nabízí pocity štěstí, křivdy, ale třeba i smutku či zoufalství. Fotbalové prostředí je zajímavým sociologickým fenoménem, neboť dokáže spojit či rozdělovat společnost, třeba i v otázkách politiky – naposledy jsme mohli být svědky bojkotu fanoušků napříč celým světem k mistrovství světa v Kataru, kdy fanoušci nebyli spokojeni s tamními podmínkami pro dělníky stavějících stadiony pro dané mistrovství. Z politického hlediska má ale také spoustu negativ, například rasismus, xenofobie, homofobie nebo i antisemitismus.

¹ Choreografie tvořená kartóny, které fanoušci zvedají nad hlavu

1.2 NÁVŠTĚVNÍCI FOTBALOVÉHO UTKÁNÍ

Tento pojem lze rozdělit do čtyř dalších podpojmů, protože jednoznačně k fotbalu patří a souvisí s ním.

1.2.1 FOTBALOVÝ FANOUŠEK

Nejčastěji není spojen s žádným klubem. Na fotbal chodí, protože mu přináší radost či uspokojuje jeho potřeby. Neztotožňuje se s žádnou organizací a většinou ani s klubem. Jde o nestranného diváka.

1.2.2 BĚŽNÝ FANOUŠEK KLUBU

Pod pojmem „běžný fanoušek“ si můžeme představit člověka, který navštěvuje fotbalové utkání, nejčastěji sedící na tribuně, která není nijak spojená s kotlem.

Je spjat s klubem, který navštěvuje, svoji náklonost ke klubu dává najevo oblečením, jako jsou např. dresy, šály a další doplňky s identitou klubu. K fandění se zapojuje zřídka, většinou pouze pokud zazní např. chorály typu: „celý stadion odpovídá...“. Právě díky nízkému zapojení do fandění mají často od jiných fandů nálepku jako „normálové“.

1.2.3 ULTRAS

Za pojmem „*ultras*“ se skrývá skupina starající se o atmosféru na stadionu, dříve se jim říkalo *vlajkonoši*.

Jde o tvrdé skalní jádro, vyznačují se zpěvy chorálů, věšením transparentů či vlajek s identitou klubu nebo dané *ultras* organizace spojené s klubem, vlajka pro ně představuje velikou odpovědnost a bohatství, neboť není větší potupou pro fanouška než přijít o vlastní vlajku či symbol reprezentující klub nebo skupinu. Dále u nich můžeme vidět doplňky jako jsou dresy, šály či propriety dané *ultras* organizace. Také si velmi potrpí na historii, tradice či ikony klubu, které pro ně symbolizují jakousi hrdost, se kterou se ztotožňují.

Jsou často spojováni s pyrotechnikou na stadionech. Jsou známí díky fanatickému fandění, kterým povzbuzují svůj tým a jsou přesvědčeni o jejich vlivu na tým. To dokazují i rozhovory s hráči či trenéry, kteří často tvrdí, že je atmosféra na stadionu strhla k lepším výkonům a bez fanoušků by pravděpodobně nevyhráli.

Hlavní činností této skupiny mimo fandění je tvorba choreografií, ať už ve formě *kartoniád*, kdy dochází ke zvedání různých kartónů, které po zdvihnutí vytvoří obrazec, nebo rozvinutí plachet nad návštěvníky tribuny. Tyto přípravy zabírají spoustu času, ať už jde o samotnou přípravu kartónů či jejich upevnění k sedačkám tak, aby tvořily výsledný obrazec, nebo malba plachet, často přes celou tribunu. Mezi fanouškovskými tábory napříč celou ČR, ale i ve světě probíhají neoficiální soutěže o lepší, komplexnější či složitější provedení choreografie. Na následujícím obrázku můžeme vidět propojení právě plachty, kartoniády a použití pyrotechniky, která byla použita ještě před začátkem utkání, aby nedošlo k přerušení probíhajícího utkání. Jde o druhou největší choreografii v historii Tribuny Sever. Byla uskutečněna k výročí 130 let klubu, kdy choreografie měřila 88 metrů na délku a 28 metrů na šířku.

Obrázek 1 Choreografie Tribuny Sever ²

Pro členy *ultras* skupin není problém obětovat velkou část svého soukromého života právě k tvorbám choreografií nebo tzv. výjezdům, kdy hovoříme o venkovních utkáních svého klubu, ať už v dané zemi nebo mezinárodním výjezdům, například při evropských pohárech.

Většina *ultras* skupin si ovšem zakládá i na své co nejlepší prezentaci, pokud někdo naruší atmosféru svým chováním například kvůli alkoholu,

² Výroční choreografie Tribuny Sever. In: Facebook [online]. Tribuna Sever, 7.11. 2022 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tribunaseverslavia/posts/pfbid0beh42JTbpaZQicRRBF4Z8cyK3qRUF P4YNyBCR2398b8sNJ18NrTssr8UUwCRjRPYI>

pravděpodobně mu bude důrazně domluveno, a pokud neuposlechnou mohou být požádáni o odchod mimo kotel, aby právě nekazili prezentaci daného kotle.

Mentalita *ultras* je ve světě víceméně stejná. První náznaky o formě *ultras* jsou z Itálie v počátcích 70. let 20. století. Již při svém vzniku byla považována za nejfanatičtější a nejvášnivější diváckou skupinou podporující svůj klub. V době svého vzniku šlo ovšem i o projevy vůči politickému ustanovení. Narůstající vliv médií přinesl tento fenomén i do dalších zemí Evropy a stal se jakýmsi symbolem fotbalu na našem kontinentu.³

Za nejstarší *ultras* skupinu se považuje *Torcida Split*, fanouškovská skupina fotbalového týmu HNK Hajduk Split z Chorvatska, která byla založena již v roce 1950, tedy daleko dříve než se datuje formování *ultras*. Svého času měla úzkou vazbu na pražskou Slavii, která měla s Hajdukem spřátelenou fanouškovskou družbu.⁴

Právě *Torcida* je úžasným důkazem jak fotbal a mentalita *ultras* dokáže pobláznit obyvatelstvo. Pokud se někdy vydáte do Dalmácie v Chorvatsku, skoro na každém rohu vidíte symboly právě *Torcidy* nebo klubu Hajduk Split. Jejich úhlavním nepřítelem je Dinamo Záhřeb, klub z hlavního města Chorvatska, a často mezi *hooligans* daných klubů probíhají boje v ulicích při vzájemných zápasech.

1.2.4 HOOLIGANS

Poslední skupinkou navštěvující fotbalové utkání jsou chuligáni, anglicky řečeno *hooligans*, *hools*, *firm* či *rowdies*.

Pro tuto skupinu je charakteristické násilí a extremistické postoje. Důležité je zmínit, že spouště *hooligans* nejde o výtržnosti na stadionech, házení předmětů na hráče či hrací plochu. Chuligánství je o tom, domluvit si střet a nezatahovat do toho žádné běžné diváky, kteří s tím nemají nic společného.

³ Sekot, Aleš. Úvod Do Sociální Patologie / Aleš Sekot. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. str. 91-92.

⁴ Družba je označení pro přátelské seskupení dvou fanouškovských táborů. Jedná se o pravidelnou podporu v kotli na zápasech či společné chuligánské bitky.

Z velké části jde o mladé lidi, mající vlastní názvy skupin, za které reprezentují klub a svoji fanouškovskou čest. Mnoho z nich často nezajímá fotbal, ale je pro ně pouze záminkou k vyvolání konfliktu či bitky s jiným táborem, policií nebo pořadatelskou službou. Vůči těmto složkám taky projevují agresi. Vyznačují se streetwearovým oblečením, nejčastěji černé barvy. Mezi častými značkami reprezentujícími tyto skupinu můžeme zařadit například: Stone Island, Fred Perry, Lyle & Scott, česká značka Grassel, PGWear apod.

Pojmenování vzniklo v 19. století v Londýně, kdy se používalo převážně jako všeobecný popis pro jakékoliv kriminální či výtržnické chování. Za tím stojí imigrantská rodina jménem Hooligan či Houlihan, která byla proslulá svým asociálním chováním.⁵

Do fotbalového prostředí se tento pojem dostal až zhruba v 60. letech 20. století, kdy se v Anglii začaly objevovat první projevy fotbalových chuligánů.

Nejvíce se rozmach *hooligans* v Anglii projevil v 80. letech 20. století, což bylo zapříčiněno eskalací excesů, kterými byly např. vniknutí diváků na hrací plochu, házení předmětů na hrací plochu či hráče, bitkami mezi dvěma chuligánskými tábory, projevy extremismu, nepokoje, vandalství, výtržností atp.

Oblíbeným pojmem pro střetnutí dvou chuligánských táborů je tzv. *třetí poločas*. Jde o střetnutí mimo stadion, nejčastěji někde v lese, na poli, louce atp., po předchozí domluvě mezi tábory. Může jít o střetnutí jednotlivců v předem domluvených počtech, ale také může dojít ke střetům, kdy není předem domluvený počet účastníků, většinou jde o počet v řádech desítek, ale i stovek bojovníků. Dále se také mohou vybírat i podle věku, v internetovém *hooligans* prostoru se jim dává označení např. u23⁶ nebo jiná čísla symbolizující věk. Odlehlá místa od komunikace či měst se vybírají z důvodu menší pravděpodobnosti zásahu policie a nezatahování obyčejných fanoušků.

Ke střetům dvou táborů může také dojít v blízkosti stadionu, např. při pochodech hostujících fanoušků na stadion soupeře, kdy mohou vzduchem

⁵ SMOLÍK, Josef. Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7. str. 13

⁶ U23 – označení pro sestavu mladší 23 let, z anglického slova under doplněné o věk účastníků

létat různé předměty, důležité je ale zmínit, že taková aktivita může být i projevem opilého jedince, nikoliv pouze chuligána. Při těchto příležitostech jde o velmi rychlé akce bez nějakého velkého efektu, neboť většinou přijde včasný zákrok policie.

Fotbaloví chuligáni se také mohou vyznačovat extrémistickými názory jako např. podpora nacistických ideologií, nenávisť vůči přistěhovalcům nebo rasismem či homofobními názory vůči gayům.

Důležitým prvkem každé organizace je také zastávání stejných názorů a postojů, které vytvářejí jakousi sounáležitost dané organizace. Těžko budete moci být členem, pokud jste homosexuál a organizace bude zarytě proti homosexuálům, nebo pokud budete přistěhovalec snědší pleti a organizace nebude akceptovat uprchlíky.

Příčinou členství v chuligánské organizaci může být hned několik, jednou z nich může být záliba v bojových sportech, která v dnešní době hojně roste, a k tomu spojená náklonost k danému klubu.

Další příčinou může být uspokojování potřeb daného jedince, který má např. sklony k násilí a bitky jej uspokojují. Chuligánská skupina je pro něj druhá rodina, má špatné vztahy s rodinou a ve skupině nachází uspokojení svých potřeb, které mu chybí.

Největší rozmach chuligánství v České republice můžeme pozorovat v 80. a 90. letech dvacátého století, kdy se sem tato subkultura dostala. Největším případem se označuje návrat spartánských fanoušků z utkání v Banské Bystrici, který se odehrál 19. června roku 1985, tehdy ještě v komunistickém režimu. Část spartánských fanoušků pod vlivem alkoholu zdemolovala vlak do Prahy a způsobila několikatisícové škody. Viníci byli na místě dopadeni a bezpečnostní složky se začaly tímto fenoménem zabývat intenzivněji. Událost se stala hlavním motivem psychologického snímku „Proč?“, který v roce 1987 natočil režisér Karel Smyczek, film ovšem nepůsobil výchovným charakterem, ale tuto subkulturu ještě více zpopularizoval.

Pádem komunistického režimu a osamostatněním České republiky se objevují čím dál častější excesy chuligánů, na které bezpečnostní složky vlivem sametové revoluce nebyly schopny reagovat a potlačovat je.

Počátkem 90. let se chuligánská subkultura začíná formovat do podobných struktur jako ji známe dnes. Chuligáni se začínají shromažďovat v kotlích, mají své vlastní názvy i stálé členy, kteří se pravidelně zúčastňují fotbalových klání. V jejich názvech často figurují označení jako gang, parta, banda, tlupa, komando, divize či firm. Mezi účastníky nalezneme řadu lidí ze středních tříd, ale také lidí s vysokoškolským vzděláním nebo vysoce postavené manažery, kteří považují chuligánství jako náplň svého soukromého života a volného času. Díky zvyšujícím se opatřením jsou akce chuligánů omezeny a odehrávají se spíše mimo stadion.

V dnešní době dochází k excesům na stadionu a v okolí stadionu opravdu jen zřídka.

1.3 KOTEL

Termín „fotbalový kotel“ označuje část fotbalového stadionu, obvykle umístěnou za jednou z brankových konstrukcí, kde se shromažďují nejvěrnější a nejhlasitější fanoušci. Tato oblast je často považována za tepnu vášně a emocí během zápasů. Fotbalový kotel bývá charakterizován intenzivní atmosférou, kde fanoušci podporují svůj tým skandováním, zpěvem, používáním vlajek a choreografií, čímž vytvářejí tlak na soupeře a poskytují dodatečnou motivaci pro domácí hráče. Pro mnoho fotbalových týmů je fotbalový kotel neodmyslitelnou součástí atmosféry na stadionu a přispívá k vytvoření unikátního prostředí, které přitahuje fanoušky z celého světa.

Fotbalové publikum lze z hlediska jeho prostorového rozmístění v hledišti rozdělit na několik skupin, které jsou na všech stadionech jasně lokalizované a ohraničené. Řadíme sem kotel domácích a hlavní tribuny plus sektor vlajkonošů hostů, zpravidla na druhé straně od kotle domácích z důvodu eliminace střetů mezi dvěma tábory a ohraničený plotem.⁷

⁷ SLEPIČKA, Pavel. Divácká reflexe sportu. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1838-8. str. 119

1.4 DIVÁCKÉ NÁSILÍ

Tímto pojmem se označuje násilí, které je pácháno diváky sportovního utkání, kdy se zpravidla jedná o fotbalové fanoušky. Nejběžněji se mu také říká *fotbalové chuligánství*, které je daleko přesnější. Lze jej charakterizovat jako plánované, opakující se a je realizováno skupinou. Mluvíme o chování, které vybočuje ze společenských norem chování, nejčastěji jde o výtržnictví, vandalství či extrémistické projevy, jako jsou rasistické urážky.⁸

V roce 2010 vydalo ministerstvo vnitra (dále jen MV), odbor bezpečnostní politiky, zprávu o situaci v oblasti diváckého násilí, dopadu koncepce v praxi a návrzích dalších opatřeních.

Divácké násilí je dle MV chápáno jako: *„Násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním. Takové jednání se může uskutečnit jak na stadionu, tak v jeho okolí, případně při dopravě a přesunu fanoušků. Základním znakem, vymezujícím projevy diváckého násilí je jednání víceméně ohraničené skupiny osob, jejíž hlavní sjednocující prvek tvoří příslušnost k určitému klubu či k reprezentaci určité země. Takové jednání je často plánované a má opakovaný či manifestační charakter. S diváckým násilím jsou často spjaty i další formy protiprávního chování: rasistické projevy, poškozování majetku či chování ohrožující ostatní osoby na stadionu i mimo něj, včetně např. hráčů nebo rozhodčích (rvačky, vrhání předmětů na hrací plochu, vstup na hrací plochu...). V České republice se případy diváckého násilí vyskytují nejvíce v souvislosti s konáním fotbalových utkání u radikálních příznivců fotbalových klubů, tzv. hooligans.“⁹*

1.5 SUBKULTURA

Subkultura je sociologický termín označující skupinu lidí, kteří mají společné hodnoty, normy, zájmy a často i způsoby chování, jež se liší od hlavního proudu společnosti. Tuto odlišnost můžeme pozorovat například ve stylu oblékání, hudbě,

⁸ KASAL, Josef. Násilí na stadionech jako odraz kultury. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-362-8., str. 104

⁹ Kriminalita – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

umění, politických přesvědčeních, životním stylu nebo jazyce. Vznik subkultur může být reakcí na specifické společenské podmínky, jako je ekonomický stav, politické klima nebo kulturní změny. Členové subkultury často nacházejí podporu a identitu v sdílených zájmech a hodnotách a rádi se prezentují jako odlišní od většinové kultury. Subkultury mohou být místního charakteru nebo mít globální dosah.¹⁰

1.6 FOTBALOVÁ SUBKULTURA

Fotbalová subkultura je sociokulturní fenomén spojený s vášní pro fotbal, který zahrnuje různé skupiny lidí, jež vytvářejí specifické sociální sítě, tradice a identity kolem tohoto sportu. Tato subkultura může zahrnovat organizované skupiny fanoušků, rituály na stadionech, komunitní hodnoty a normy, alternativní média, a dokonce i politické či sociální agendy. Fotbalová subkultura často slouží jako prostředek pro vyjádření lokální identity, solidarity a emocionálního propojení s týmem a ostatními fanoušky. Její charakteristické rysy mohou být ovlivněny geografickými, sociálními a historickými faktory.

¹⁰ Subkultura. Online. Sociologická encyklopedie. 2020. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Subkultura>. [cit. 2024-02-29].

2 ETAPY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Fotbalové chuligánství je fenomén spojený s dlouhou historií a rozmanitými faktory, které ho formovaly. Vzniklo jako důsledek kombinace emocí, sociálních napětí a skupinové dynamiky spojené s vášní pro fotbal. V některých případech může být chuligánství spojeno s ekonomickými nebo politickými motivy. Začátky tohoto jevu lze vysledovat v raných etapách organizovaných fotbalových soutěží, kde vášně pro klub se mohla proměnit v rivalitu a agresi vůči fanouškům jiných týmů. Postupem času se chuligánství stalo fenoménem, který organizované skupiny využívaly k vyjádření své identity a dominance v prostředí fanoušků. Přestože se většina fanoušků fotbalu chová civilizovaně a vášnivě podporuje své týmy, chuligánství stále představuje problém, se kterým se fotbalové asociace a bezpečnostní složky snaží bojovat prostřednictvím preventivních a represivních opatření.

2.1 POČÁTKY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Počátky fotbalového chuligánství najdeme jednoznačně ve Velké Británii, modla dřívějších let nejen chuligánství, ale celkově fanouškovství.

K násilnostem spojeným se sportovními utkání docházelo však již ve středověku. Od té doby také pramenily snahy o zakázání těchto her z důvodu nepokojů, rvaček a vandalismů vznikajících při utkáních.¹¹

Jak jsem již zmínil dříve, pojem *hooligans* vzniknul dle imigrantské rodiny Houlihanů, která vybočovala svým chováním. Největší rozmach *hooligans* můžeme pozorovat v 80. letech 20. století právě v Anglii, kdy se fotbaloví fanoušci začínají radikalizovat.

2.2 VÝVOJ HOOLIGANS

Fotbalové stadiony se také kolem 60. let 20. století začaly plnit další subkulturou, kterou byla *skinhead*. Snahou této subkultury byla odlišnost od lidí z „lepší společnosti“. Pro subkulturu skinheads byly typické koncerty, fotbalové utkání a požívání alkoholu. Co se vizáže týče, signifikantní jsou vyholené hlavy, bombery, džíny, košile nebo třeba těžké boty s okovanou špičkou.

¹¹ SMOLÍK, Josef. Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7. str. 24

Důležité je zmínit, že tato subkultura nebyla v počátcích nijak politicky orientována, avšak v pozdější fázi můžeme pozorovat známé odnože jako např. neonacisté nebo levicově orientovaní skinheads. V českém prostředí se tato subkultura projevuje až po roce 1989, tedy po pádu komunistického režimu.

Za popularizací fotbalu a rozšíření fenoménu *hooligans* stojí také vítězství Anglie na mistrovství světa pořádaného právě v Anglii. Tento úspěch přilákal na stadiony spoustu lidí, fanoušci se začali seskupovat a ztotožňovat s danými kluby, ke kterým cítili sympatie. Projevy násilí však nebyly jednotného charakteru, šlo spíše o projevy jedinců posilněných alkoholem, nebo z nižších tříd. Koncem 60. let 20. století se postupně zlepšuje zkvalitnění pořadatelských služeb a násilí na stadionech pomalu mizí, přesunuje se tak mimo stadiony do ulic a přilehlých částí stadionu.¹²

V sedmdesátých letech dochází ve Velké Británii k rázným opatřením, díky kterým mělo být násilnostem zabráněno. Začaly padat vysoké pokuty a kluby musely hrát svá utkání bez diváků, pokud se fanoušci dopustili nějakého přestupku. Také z těchto důvodů přecházejí fanoušci k neformálnímu oblečení, které není spjata s klubem, z důvodu těžší identifikace a pozornosti policie. S rozšířením mezinárodních evropských pohárů dochází k přelivu tohoto fenoménu do ostatních zemí.¹³

V porovnání s ostatními zeměmi se ale fanouškovská subkultura budovala méně násilněji, než tomu bylo v 70. a 80. letech v Anglii.¹⁴

Za jednu z největších událostí, která změnila vnímání bezpečnosti a *hooligans* na stadionu se považuje finále poháru mistrů evropských zemí konané v Bruselu mezi celky Liverpool FC a Juventus Turín, o kterém se rozepíšu později.

2.3 SOUČASNOST HOOLIGANS

Počátkem devadesátých let roste zájem o fotbal převážně díky rozmachu médií a technologií a aktivity spojené s fotbalem jsou veřejností více vnímány. Také bylo v důsledku pádu komunistického režimu fanouškům umožněno cestovat

¹² SMOLÍK, Josef. Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7. str. 30

¹³ Tamtéž str. 31

¹⁴ Tamtéž str. 33

za svým klubem do zahraničí při mezinárodních pohárech, což vedlo k chuligánským střetům zahraničních klubů, ale také zahraničním družbám klubů. *Hooligans* začali objevovat nové země, města, nové možnosti, kde může dojít ke střetům. Kultura v každé zemi je odlišná, chuligáni i fanoušci si tak mohli z každé návštěvy odnést poznatky ke svému stylu fandění nebo vyhledávání střetů. K vývoji *hooligans* přispívá také rozvoj komunikačních technologií, zejména internetu a mobilů, které se staly běžnou součástí našeho života, umožňují chuligánům lépe, a hlavně rychleji, komunikovat a domluvit si střet. Bohužel, policie je proti tomuto fenoménu bezradná, dochází k rychlejším střetům a účastníci jsou většinou před příjezdem policie již mimo oblast.

Jedním z problémů spojených s *hooligans* bylo napojení na organizovaný zločin, kdy dochází k jejich využívání při zahraničních, ale i tuzemských výjezdech k nelegálním činnostem jako vybírání výpalného či pašování drog. Tato problematika se českého prostředí týkala minimálně.

Vnitřní struktura *hooligans* je různorodá a každá chuligánská organizace ji má jinou. Ve většině známých a špičkových světových chuligánských skupinách musí pro vstup do organizace jedinec projít vězením či místním gangem, v Polsku či Maďarsku často struktura *hooligans* připomíná spíše mafii. V České republice takové podmínky nenajdeme.¹⁵

Důležité je také vnímat rozdílnost v projevech fanoušků různě ve světě, v naší krajině se málokdy setkáváme s použitím různých zbraní, kdežto na Balkáně nebo východě Evropy jsou zbraně často používány. Většinou se jedná o různé tyče, baseballové pálky, boxery nebo dlažební kostky.

Největším informátorem ohledně aktivit *hooligans* je česká webová stránka www.hooligans.cz, která funguje již od října roku 1999. Zajímavostí je, že tato stránka je dlouhodobě podporována bývalým českým fotbalistou Václavem Svěrkošem.¹⁶ Průměrně webovou stránku za den navštíví 2200 lidí a za dobu své

¹⁵ SMOLÍK, Josef. Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7. str. 63

¹⁶ Václav Svěrkoš je bývalý český fotbalista a reprezentant. Je odchovancem Ostravského Baníku a dlouhodobě se staví kladně k podpoře ultras a *hooligans*.

existence nasbírala okolo 27 milionů návštěv. ¹⁷ Dále se objevuje na sociálních sítích jako Facebook, Twitter, Instagram a Telegram.

¹⁷ TOPlist. TOPlist – audit návštěvnosti webových stránek [online]. Copyright © 1997 [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://www.toplist.cz/all/?search=hooligans.cz>

3 HOOLIGANS V EVROPĚ A ČESKÉ REPUBLICĚ

„Můžete změnit manželku, politiku, náboženství, ale nikdy, nikdy nemůžete změnit svůj oblíbený fotbalový tým.“

CANTONA Eric, bývalý francouzský fotbalista

Tato kapitola je věnována zemím, ve kterých se chuligánské aktivity vyskytují, jde převážně o Anglii, Českou republiku a země ve východní a západní Evropě

3.1 ANGLIE

Anglie je zcela jednoznačně kolébkou fotbalu a fotbalového fanouškovství. Angličtí chuligáni byli bezesporu vzorem pro většinu evropských chuligánů, především co se týče aktivit během zápasového dnu, angl. *match day*, jednalo se o výtržnosti, pití alkoholu, ale i projevy nacionalismu, rasismu a xenofobie. Pro mimo anglické *hooligans* skupiny šlo také o jakousi výzvu, kterou pro ně právě angličtí *hooligans* představovali a dodnes představují, i když v popředí současné *hooligans* scény jsou jiné země než Anglie. Například chuligáni z Millwallu z jihovýchodního Londýna jsou dodnes bráni jako nejprestižnější skupina v Anglii a střet s nimi představuje pro druhý klub obrovskou čest. V počátcích *hooligans* scény v Anglii byli nejuznávanějšími Millwall Bushwackers, ale jejich aktivity jsou už ojedinělé. Právě s jednou z Millwallských skupin se utkala ekipa¹⁸ Sparty Praha, konkrétně šlo o skupinu Berserkers, ke střetu došlo po reprezentačním zápasu Anglie – Česká republika ve formátu mladých sestav 8 proti 8.¹⁹ O střetu informoval již zmíněný internetový portál hooligans.cz.

K jedné z největších tragédií došlo 29. května 1985 na Heyselově stadionu v Bruselu, kde se odehrávalo finále Poháru mistrů evropských zemí (PMEZ), již zaniklé soutěže, kdy mezi sebou hrál anglický celek Liverpool a italský celek Juventus Turín. Dějištěm incidentu se stala tribuna Z, kde došlo k pochybení pořadatelů, když došlo ke skoupení lístků italskými cestovními kancelářemi a oba tábory sousedily vedle sebe, kdy je oddělovala pouze bariéra z pletiva. Nejdříve

¹⁸ Ekipa je jedním z dalších označení pro chuligánskou skupinu.

¹⁹ Anglie: Millwall vs Sparta Praha (23.03.2019). Home [online] [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: http://www.hooligans.cz/domains/hooligans.cz/index.php/reports/czech/98-2019/6100-anglie-millwall-vs-sparta-praha-23-03-2019?fbclid=IwAR1AMc6pPXa2q8JdKrM4sPIJ16wE1PK7G_d9YWUVNCjt1xQfXjWn3mAvkCs

docházelo jen ke slovním provokacím, potom se k tomu přidalo házení kamenů a následně začali příznivci Liverpoolu přelézat bariéru a útočit na fanoušky Juventusu, ti neměli jinou možnost útěku než přelézt do druhého sektoru, který oddělovala betonová zeď a ta se pod lidí nápořem zřítla. Pod troskami zemřelo 39 obětí, nejmladší oběti bylo 11 let. Za hlavního viníka tragédie byli označeni britští *hooligans*, za mřížemi jich skončilo 14 z nich. Za viníky byli také označeni organizátoři a místní policie, z obviněných činnůků odpovědných za bezpečnost dostal trest pouze tajemník belgického fotbalové svazu a kapitán policie, až po dlouhých šesti letech se pozůstalí dočkali odškodnění od UEFA a Belgie. UEFA pár dnů po tragédii potrestala všechny anglické kluby vyřazením ze všech pohárových soutěží pořádanými pod záštitou organizace UEFA, zákaz byl po pěti letech zrušen. Odpověď v Anglii nenechala na sebe dlouho čekat a tehdejší premiérka Margaret Thatcherová dala pokyn k zahájení boje proti násilí na stadionech.²⁰

Důležité je zmínit, že v Anglii téměř nenalezneme *ultras* skupiny, výjimkou je klub Crystal Palace z Londýna, většinou jde převážně o chuligány, kteří se ale nestarají o atmosféru na stadionu. Proto mnoho Angličanů jezdí do ostatních států Evropy, kde si užívají choreografie nebo pyrotechniku.

Jedním z důvodů může být dodržování kultury, která je s lidmi sžita, spousta fanoušků v Anglii ani nenavštěvuje stadiony v klubových symbolech, hovoříme zde o „casual“ stylu, kdy bychom mohli říct, že je pro fanouška přednější vzhled než klubové symboly. Nejčastěji se jedná o oblečení značky Stone Island, Burberry, C.P. Company, Adidas, Weekend Offender, Lyle & Scott nebo Fred Perry.

Druhým důvodem mohou být vysoké sankce a zákazy vstupu na stadion za porušení návštěvního řádu, Anglie je jednou z nejpřísnějších zemí, co se týče trestání fanoušků. Pyrotechniku na anglických stadionech nalezneme opravdu v málo případech a většinou se jedná o fanoušky hostů, např. při evropských

²⁰ Den, kdy zemřel fotbal. Od tragédie na bruselském stadionu Heysel uplynulo 35 let - Aktuálně.cz. Sport - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/liga-mistru/den-kdy-zemrel-fotbal-od-tragedie-na-bruselskem-stadionu-hey/r~8d64bc80a19811ea9c800cc47ab5f122/>

soutěžích. Choreografie se taktéž na anglických stadionech nacházejí zřídka, většinou jde o velké vlajky, které mají tradici již několik let a jsou rozvinuty nad návštěvníky kotle. Pokud se bavíme o choreografiích, které známe z jiných evropských stadionů, tak ty se objevují spíše při rozloučení s klubovými legendami nebo při jiných významných událostech klubu.

Obrázek 2 Příklad rozvinuté vlajky na anglických stadionech²¹

V dnešní době je fanouškovská a chuligánská scéna v Anglii jednoznačně méně aktivní, než tomu bylo v minulosti. Těžko říci, jestli za to mohou přísné tresty oproti jiným zemím, nebo zda ostatní země „utekly“ anglické fotbalové kultuře.

3.2 ZÁPADNÍ EVROPA

V této části je pozornost zaměřena na vybrané země, kterých se problematika fotbalového chuligánství týká v západní Evropě. Mezi takové země se řadí Německo, Itálie či Řecko, ale i Anglie, zmíněná v předchozí kapitole, jakožto kolébka fotbalu a diváckého násilí.

NĚMECKO

V Německu se *hooligans* dostávají na scénu v 80. a 90. letech. Zapříčinil tomu i pád Berlínské zdi, kdy se východní a západní Německo sjednotilo.

²¹ Chelsea remember Matthew Harding with tribute programme cover for Manchester United clash – Mirror Online. The Mirror: The Heart of Britain [online]. Copyright ©2023 a Reach plc subsidiary [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mirror.co.uk/sport/football/news/chelsea-remember-michael-harding-tribute-9109356>

Mladí východní Němci objevili ve fotbalových zápasech záminku, jak si vybit agresí a frustrací pramenící z těžké sociální situace ve východním Německu.²²

Velkým problémem německých fanoušků je sympatie s extrémní pravicí, i když se najdou skupinky sympatizující s levicí. Němečtí chuligáni taktéž patří mezi špičku Evropy a často se berou jako úhlavní rival Angličanů. Pyrotechniku na stadionech najdeme zcela běžně, stejně tak choreografie. Dle mého názoru policie zvládá situaci daleko lépe než u nás, a to v daleko menších počtech.

Mezi největší pravicově orientovanou stranu a špičku mezi chuligány patří *St. Pauli*. Dalšími skupinami působící v Německu na přídí jsou chuligáni Eintrachtu Frankfurt, Dynamo Drážďany nebo Borussia Dortmund.

ITÁLIE

Slavní italské *tifosi*, tak se přezdívá italským fanatikům na fotbalových stadionech. Klubové fandovství má v Itálii dlouholetou tradici a v posledních letech rozhodně nepolevuje, na stadionech můžeme vidět krásné choreografie, pyrotechniku a též spoustu chuligánských střetů, které se ale odehrávají mimo stadion. Autor se podělí o osobní zkušenosti, z výjezdu se Slavií na Ligu Mistrů do italského Milána, kde Slavia hrála proti slavnému Interu Milán, hrající na legendárním stadionu San Siro nebo též Stadio Giuseppe Meazza²³, Slavia překvapivě vedla nejen na hřišti, ale i v hledišti, až do 92. minuty, kdy v nastaveném čase Inter srovnal na konečný výsledek 1:1, takový rámus, jaký se ozval z tribun autor nikdy nezažil. Nepopsatelný zážitek, díky tomuhle na stadiony chodíme a za svým klubem jezdíme.

Fašistická minulost bohužel inspiruje některé fanoušky a můžeme tak slyšet na stadionech pokřik „duce, duce²⁴“. V březnu roku 2023 také jeden z italských fanoušků Lazio Řím dostal doživotní zákaz vstupu na stadiony, protože

²² MAREŠ, Miroslav, Marek SUCHÁNEK a Josef SMOLÍK. Fotbalové chuligány: evropská dimenze subkultury. Brno: Centrum strategických studií, 2004. str. 77-81

²³ Název se odvíjí, zda právě hraje AC Milán nebo Inter Milán, dva městští rivalové sdílí jeden stadion.

²⁴ Italský ekvivalent pro vůdce.

měl dres s číslem 88 a jménem „Hitlerson“.²⁵ Nedávno také došlo k velkým bojům v ulicích při zápase Ligy Mistrů mezi Neapolí a Eintrachtem Frankfurt, kdy němečtí fanoušci měli zákaz vstupu do země i na stadion. Zhruba 800 se však i přes tyto zákazy dostalo do města a v ulicích mezi fanoušky a policií propukl boj. Na záběrech, které obletěly internet, jdou vidět hořící auta, létající světlice či nábytek.

Italský fotbal v roce 2007 zažil vlnu nešťastných událostí, jednou z nich byla smrt policisty během řádění fanoušků v sicilské Catanii. V listopadu téhož roku přišel o život jeden z fanoušků Lazia Řím, kdy jej nešťastnou náhodou zastřelil policista při střetu mezi příznivci Římu a Udine. Tohle ovšem mělo za následek sjednocení italských *hooligans* a začalo napadání policejních služeben, zapalování policejních vozů a tvrdé střety hooligans a policie. Italskou vládu za nezvládnutí situace kritizoval i předseda UEFA.²⁶

ŘECKO

Řecko je dalším státem, kde je subkultura *hooligans* oblíbená, bohužel, zde dochází i k velkým incidentům s použitím různých zbraní jako jsou nože, tyče či pyrotechnika. V Řecku také kvůli řádění *hooligans* platí zákaz hostujícím fanouškům navštěvovat venkovní utkání.

3.3 VÝCHODNÍ EVROPA

V této části je věnována pozornost i zemím tzv. východního bloku, jako jsou Polsko, Chorvatsko, Srbsko či Česká republika.

POLSKO

Polští *hooligans* jsou momentálně asi nejvíce zastoupeni v řadách *hooligans*, nalezneme je snad u každého klubu od první ligy až po různé divize. Jejich střety jsou promyšlené a pokud dojde k zákroku policie, neváhají použít gumové projektily. Polští *hooligans* také neváhají používat zbraně jako jsou tyče, mačety, nože nebo teleskopické obušky. Časté jsou i boje fanoušků s policií,

²⁵ Police identify 'Hitlerson' fan from Lazio-Roma derby. Wanted in Rome | Italy's news in English – Wanted in Rome [online]. Copyright © 2023 [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.wantedinrome.com/news/italy-police-identify-hitlerson-fan-lazio-derby-rome.html>

²⁶ ITALY - HOOLIGAN WAR!. [online]. Copyright © [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.vice.com/en/article/9bdvbw/italy-hooligan-war>

po jednom z takových bojů zemřel mladý polský fanoušek následkem zásahu gumovým projektilem. S některými polskými chuligánskými uskupeními mají některé české kluby přátelství, jde zejména o Slavii Praha a Baník Ostrava. Na polských stadionech můžeme taktéž vidět hojné choreografie a pyrotechniku.

CHORVATSKO

Nyní zamíříme na Balkánský poloostrov, kde pyrotechnika hoří naprosto běžně a chuligánský život je pro některé fanoušky modlou. Chorvatští *hooligans* patří mezi jedny z nejobávanějších v Evropě, jak se mohli pražští obyvatelé přesvědčit při návštěvě Dinama Záhřeb v Praze při utkání poháru UEFA proti Spartě. Mezi nejznámější skupiny v Chorvatsku patří Torcida ze Splitského Hajduku nebo Bad Blue Boys ze Záhřebského Dinama. Taktéž v jejich rukou můžeme pravidelně vidat zbraně.

SRBSKO

Srbsko je na obdobné úrovni jako Chorvatsko, chuligánský styl života je pro zainteresované fanoušky naprostou modlou, zbraně v rukou jsou běžné. Mezi nejznámější skupiny se řadí Delije z Crvene Zvezdy Bělehrad a Grobari z Partizanu Bělehrad, zajímavostí je, že oba stadiony jsou od sebe asi kilometr daleko a nevraživost mezi oběma kluby je opravdu veliká.

3.4 ČESKÁ REPUBLIKA

Českou republiku lze označit za klidnou v chuligánském prostředí v porovnání s ostatními státy východní Evropy. Zbraně se prakticky u chuligánů vůbec nevyskytují. Střety chuligánů z 90 % probíhají mimo stadiony a v předem domluvených podmínkách mimo civilizaci. Mezi nejpřednější chuligánské skupiny patří Red White Destiny ze Slavie Praha, Youth Firm Sparty Praha, Johny Kentus Gang z Brna nebo Apple Commando Baníku Ostrava.

4 NEDŮVĚRA FANOUŠKŮ V POLICII

Následující kapitola je postavena na osobních zkušenostech vyzorovaných v mém fotbalovém okolí, ale i na sociálních sítích, především Twitter, nyní X, a doplněna o řízený rozhovor s redaktorem Radiožurnálu, panem Jaroslavem Plašilem, který se v roce 2023 věnoval zázemí sektorů hostů a policejním opatřením při zápasech, které navštívil. Za rok 2023 se mu podařilo navštívit všechny sektory hostů v České republice. Své poznatky zveřejňoval na svém Twitterovém účtu.

Frustrace fanoušků vůči Policii ČR, zejména tedy SPJ, vychází z jejich osobních zkušeností převážně z hostujících zápasů, kdy se fanoušek může setkat i s tím, že jej policie nevpustí do vagónu, do kterého si koupil místenku. Bohužel, tyto skutečnosti můžu potvrdit i já sám na základě vlastní osobní zkušenosti.

Pramení to zejména z velkých, dokonce bychom mohli říct až předdimenzovaných opatření, které jsou viděna při fotbalových utkáních. Tady narážíme na otázku, zda je vážně nutné, aby fanoušky doprovázelo tolik těžkooděnců a antonů a zda tedy musí být vynaloženo tolik peněz ze státního rozpočtu. Ze zkušeností ze zahraničí jsme svědky, že tato opatření lze realizovat v daleko menších počtech, než je tomu u nás.²⁷ Svě také dělá vybavení policistů, které na mnoho lidí může působit provokativně či vyvolávat strach, automaticky to na člověka vrhá pohled jako na kriminálníka a s takovou situací není mnoho fanoušků již řadu let spokojeno.

Nikdo si nemyslí, že by v okolí stadionů neměla být žádná policie, ale fanoušci věří, že by to šlo v daleko menších počtech, než je tomu doteď, i když se situace za poslední rok v některých městech velmi zlepšila.

Pro příklad jsou uvedeny dvě fotografie zaznamenávající příjezd fanoušků pražské Slavie do německého Dortmundu. Při srazu fanoušků na náměstí policie sice dohlížela na situaci, ale v nikom nevyvolávala pocit zločince. Policisté byli v autech a při pochodu na stadion jich nešel takový počet, jako tomu běžně bývá

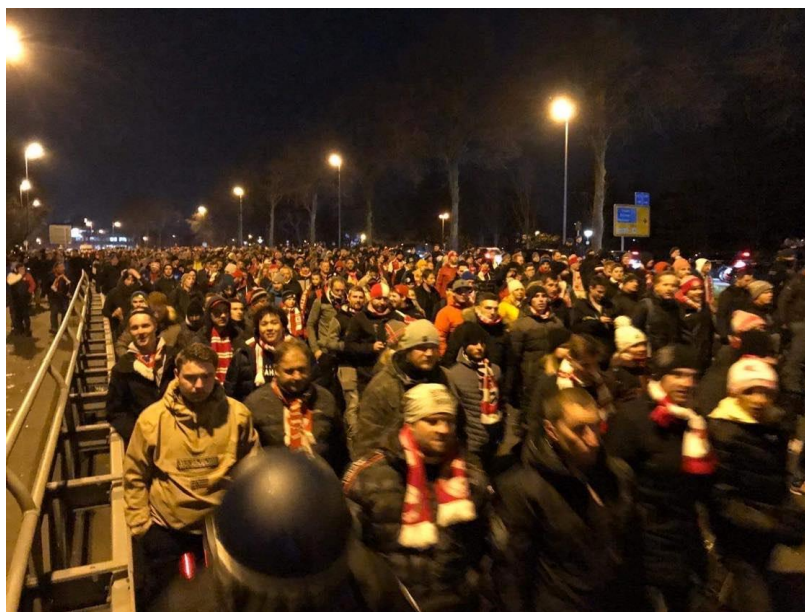
zvykem. Odhadem na náměstí mohlo být něco v rozmezí 2000-3000 osob, na stadionu následně 6000 osob v sektoru hostů a další mimo sektor hostů.

Není to pouze o počtech, je to také o chování některých policistů. Jednou z mých negativních zkušeností s Policií ČR ve vztahu k fanouškům, je návštěva hostujícího sektoru v Brně, kdy fanoušci byli natáčeni s občanským průkazem vedle obličeje příslušníkem Policie ČR. Jeden z fanoušků se zeptal na základě, jakého paragrafu a zákona a z jakého důvodu jsme natáčeni, odpovědí mu bylo: „drž hubu nebo sem nejezdí“. I tohle můžete slyšet od příslušníka Policie ČR.

Obrázek 3 Sraz fanoušků Slavie na náměstí v Dortmundu²⁸

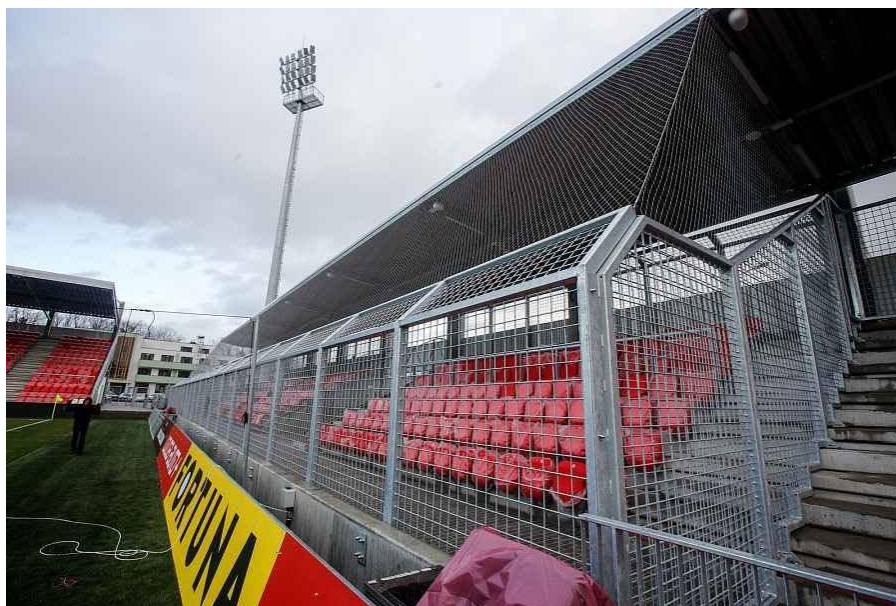
²⁸ Vlastní fotografie autora BP, 2019.

Obrázek 4 Pochod fanoušků Slavie na stadion Dortmundu²⁹

Další rozpor názorů vyvolala stavba nového stadionu v Pardubicích. Na stavbě i jejich plánování, se podílejí také složky Policie ČR. Nikdo z fanoušků nerozporuje oddělení sektoru hostů a okolní tribuny plotem kvůli bezpečnosti, ale co fanouškům vadí je ku příkladu v Pardubicích mříž, která je vyztužená více než jedním pletivem a k tomu síť, přes kterou pořádně nejde vidět na hřiště, tedy na něco, za co si člověk zaplatil mnohdy nemalou částku, pokud fandí úspěšnému klubu, neboť menší kluby mají tendenci na většinou zápasů zvedat ceny lístků. Za zmínku také stojí, že kdyby došlo k evakuaci, tak právě hrací plocha je místem evakuace a útěku od nebezpečí. Dalším problémem je užití žiletkového drátu na některých stadionech. Proti těmto problémům začal bojovat i šéf Slavie Jaroslav Tvrdík. Na jeho popud, a po domluvě obou klubů, byla na rizikové utkání SK Slavia Praha – FC Viktoria Plzeň sundána přední mříž na stadionu pražské Slavie a také špičaté hroty na vrcholu plotu. A to i navzdory tomu, že fanoušci Slavie byli při podzimním výjezdu do Plzně zouváni z bot v dešti, což bylo absolutně nedůstojné. Důvody k zouvání byly kontroly pronesení pyrotechniky na stadion. Nutno dodat, že neexistují známé případy, kdy by se pyrotechnika pronášela v botách.

²⁹ Vlastní fotografie autora BP, 2019.

Obrázek 5 Sektor hostí v Pardubicích³⁰

Obrázek 6 Sundaný přední plot v sektoru hostí³¹

³⁰Sektor hostí v Pardubicích. In: Twitter [online]. Jaroslav Tvrđík, 2.2.2023 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://twitter.com/JaroslavTvrdik/status/1621136325947555840>

³¹ Slavia Praha – Viktoria Plzeň (11.03.2023). Home [online]. Dostupné z: <http://www.hooligans.cz/domains/hooligans.cz/index.php/reports/czech/107-2023/8000-slavia-praha-viktoria-plzen-11-03-2023>

Situaci okolo pardubického sektoru hostů nepomohlo ani vyjádření PR manažera klubu FK Pardubice, který odpověděl na Twitteru: „Je to tak, realizace bezpečnostních opatření v sektoru hostů bylo v gesci Policie ČR. Klub na opatření v tomto sektoru neměl žádný vliv.“³²

K této kapitole je k věci také zmínit podcast „Za čarou“ věnující se fotbalovému prostředí, zejména tomu fanouškovskému, který mají na svědomí fanoušci pod přezdívkou Dekret a Vlajkonoš. I díky jejich podcastu se příslovečné ledy hnuly a přispívají ke kultivaci fanouškovského zázemí v naší zemi. Na návštěvě u nich byl i výše zmiňovaný Jaroslav Tvrdík, předseda SK Slavia Praha.

Jedním z dalších případů, který vyvolal další vlnu nevole fanoušků vůči policii byl nácvik únosu letadla fanoušky. Opravdu vůbec existuje taková pravděpodobnost, že by se o tohle fanoušci pokusili? Dle úsudku fanoušků, kteří se proti tomuto ohradili na sociálních sítích, šlo spíše o provokaci.³³

Proč fotbalové fanoušky musí policie při vstupu na stadion legitimovat s občankou vedle obličeje a u jiné subkultury to šlo bez ní? Viz případ z Prahy 10, kdy si mohli squatteři vyjednat odchod bez legitimizace a natáčení občanských průkazů vedle obličeje, když to policie původně požadovala.³⁴ Nebo při nepokojích na demonstraci proti bídě 11.3. 2023, kde se mimo jiné nacházeli občané s ruskými symboly podporující ruský terorismus v souvislosti s válkou na Ukrajině. Proč tyto občany policie nevytěžovala, kromě jednoho, který se po Václavském náměstí procházel se symboly Z a nášivkou Wáagnerovy skupiny. Na místě byla mimo jiné i složka anti konfliktního týmu, který se objevuje i na fotbalových utkáních, přímo při agresivním projevu jednoho z občanů, který útočil na auto s Ukrajinskou poznávací značkou. Proč proti tomuto občanovi nezasáhli ihned, ale

³² Klec a vězení v sektoru hostů na novém stadionu Pardubic? Nedůstojné, říká Tvrdík. Může za to policie, říká klub – Ruik. Ruik: Sportovní novinky [online]. Copyright © 2017 [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ruik.cz/klec-a-vezeni-v-sektoru-hosti-na-novem-stadionu-pardubic-nedustojne-rika-tvrdik-muze-za-to-policie-rika-klub/>

³³ Policisté na pražském letišti cvičili zákrok proti fotbalovým fanouškům, kteří se pokusili unést letadlo | Týdeník Policie. Týdeník Policie | Modří už vědí... [online]. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/policiste-na-prazskem-letisti-cvicili-zakrok-proti-fotbalovym-fanouskum-kteri-se-pokusili-unest-letadlo/>

³⁴ Squatteři obsadili na odpoledne budovu v Praze 10, po dohodě odešli | ČeskéNoviny.cz. České noviny | ČeskéNoviny.cz [online]. Copyright © Copyright [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/squatter-i-obsadili-na-odpoledne-budovu-v-praze-10-po-dohode-odesli/2290819>

byl až zpětně legitimován na nátlak internetové veřejnosti díky videím, která se dostala na internet? A proč pak fanouškům Slavie ani nedovolí na cestě z fotbalového utkání v Liberci nakoupit na benzínové pumpě občerstvení? To jsou vážně fanoušci mnohem problémovější skupina než lidé podporující ruský terorismus? Nebýt jednoho fanouška, který se pustil do diskuse s policií, nepustili by ženy ani na toalety.³⁵ Čím dál více se objevují otázky, na které by fanoušci rádi znali odpověď.

Jedním z dalších osob aktuálně věnující se fanouškovskému zázemí u nás je již zmiňovaný sportovní redaktor Radiožurnálu Jaroslav Plašil. Konceptem jeho práce je návštěva hostujících sektorů klubů napříč naší ligou, zhodnocení zázemí v sektoru hostů a následná foto či video dokumentace. Tuto dokumentaci poté zveřejňuje na webových stránkách Radiožurnálu a na svém Twitterovém účtu. Dobré je zmínit, že pan Jaroslav Plašil není žádným aktivním fanouškem ani příslušníkem výše zmiňovaných skupin.

Ve vztahu k jeho práci se mi podařilo jej kontaktovat a zeptat se na pár otázek, přináším tak autentické odpovědi z emailové komunikace.

1. Co vás vedlo ke psaní této rubriky?

- a. „Mám moc rád dva sporty, které sleduji celý svůj život, teď už nějakou dobu i profesně. Tenis kvůli ohromným sportovním příběhům, soubojům dvou komplexních osobností. A taky miluji fotbal, na kterém mě ještě víc než samotná hra fascinuje téma „fotbal jako životní styl,“ celospolečenská zábava, fenomén, který spojuje, baví mě atmosféra na tribunách, emoce, radost z gólu, podpora publika.

Beru to celé jako velké divadlo, takže sleduji aktivní fanouškovské skupiny, ohromně na mě zapůsobily všednodenní návštěvy Bělehradu, kde jsem na stadionu Crvene Zvezdy poznal, jak moc mohou být fanoušci spojení s klubem. Měl jsem to štěstí zažít fanatismus v pozitivním slova smyslu

³⁵ Twitter post. In: Twitter [online]. Copyright © 2023 Twitter, Inc. [cit. 19.03.2023]. Dostupné z: <https://twitter.com/Woltaire77/status/1637187601823064065>

jinde na Balkáně, v Německu, Polsku či Buenos Aires. Poznal jsem zblízka i aktivity českých fanoušků, když se právě přes své činnosti snažili zachraňovat, oživovat své kluby, Bohemians, Slavia a další. Vždycky jsem si přál, aby byl fotbal takovým fenoménem a navštěvovaným sportem i u nás, mrzelo mě, že to tak není, a často jsem přemýšlel o tom, proč.

Velmi často jsem narážel na názor, že fanoušek = zvíře, před kterým je potřeba se mít na pozoru, že to jsou nebezpečná individua, která jen ničí věci kolem sebe, dělají problémy, že si s nimi kluby nevedí rady apod. Spoustu let jsem taky z druhé strany slychával, že podmínky v sektorech nejsou příliš vlídné, někde neteče voda, někde se museli lidé zouvat i ve sněhu či dešti, lidé jsou zavřeni v klecích, kolem kterých byly ostnaté dráty či jiné ostré předměty, zaznamenal jsem stížnosti na zoufalé možnosti občerstvení. Nepřišlo mi to fér, protože právě do sektoru pro hosty často jezdí ti nejvěrnější fanoušci. Pravidelně investují svůj čas, peníze, vytvářejí atmosféru.

Takže jsem měl touhu ukázat, jak je to doopravdy. Jestli se opravdu máme čeho a koho bát, kdo zápasy navštěvuje, a také to, jaké podmínky na fanoušky na výjezdech čekají. Jsem pracovně dost vytížený (nestěžuji si, i když to často odnáší rodina), takže jsem plán pár let hrnul před sebou. Až loni na jaře jsem se k tomu na základě nějaké události veřejně zavázal, že takový volný seriál od začátku současné sezóny udělám, protože mi záleželo na tom, aby měla veřejnost nějaký „objektivní“ obrázek. Nechtěl jsem, abych si pak někdy vyčítal, že jsem neudělal něco, co jsem třeba ze své pozice mohl udělat. Takže jsem začal objíždět jako fanoušek sektory a popisovat, co v nich vidím.“

2. *Cítil jste se jako nepravdivý účastník/neaktivní fanoušek fotbalových utkání ohrožen na bezpečnosti, a pokud ano, proč tomu tak bylo?*

- a. „Mám za sebou nějakých 15, 16 výjezdů, v drtivé většině šlo o nejvyšší soutěž. A zatím jsem se v žádném sektoru „Vlajkonoši hosté“ ani na chvíli necítil v nebezpečí. A to jsem byl několikrát na jednom místě s fanoušky Baníku, Slavie, Sparty, v kotli těch nejpočetnějších a nejaktivnějších fanouškovských skupin. Můžu říct, že za tu dobu jsem viděl jeden „osobní konflikt“ mezi dvěma fanoušky stejného tábora, vysazené dveře z pantů, házení kelímků s pivem, ale nic dramatického. Naopak jsem viděl maminku ze Slovácka, která zpívala chorál ročnímu dítěti v kočárku, napříč kluby spoustu rodin, dětí, nadšeného celo zápasového fandění, občas jsem se přistihl, že bych rád zpíval s lidmi na tribuně, i když přímo nefandím žádnému klubu.

Znám fotbalové výjezdy i z konce osmdesátých a začátku devadesátých let, občas jsem v té době vyrazil za zážitkem s jedním kamarádem, který cestoval na každý zápas svého týmu. A to prostředí se po lidské stránce vůbec nedá srovnat. Dokonce si troufnu říct, že máme teď na fotbale skoro nejbezpečnější a nejvhodnější prostředí v Evropě. Jediné místo, kdy jsem občas cítil napětí, je po konci zápasu. Ne strach, ale takovou nervozitu, která vzniká tím, že lidé čekají u zavřené brány mezi ploty na malém prostoru, a už rádi by při tom stadion opustili.“

3. *Jaký je Váš názor jako neaktivního fanouška na bezpečnostní opatření Policie ČR?*

- a. „Mám respekt ke každému povolání, v běžném životě mi policisté párkrát pomohli, ale opatření na stadionech mi přijdou často přehnaná. Neúměrná situace. Chápal bych, kdyby policisté dohlíželi na bezpečnou cestu velkých rivalů ze stadionu k vlaku a podobně, ale přijde mi například divné, že partu tří stovek recesistů v pohodové destinaci (teď třeba České Budějovice

vs Baník, hráno 18.3. 2023) monitoruje vrtulník, do okolních ulic vyražejí policisté na koních a podobně. I když chápu, že nikdo nechce nic podcenit, přijde mi, že chybí nějaké reálné zhodnocení nebezpečí, rizik.“

4. *Kdybyste mohl navrhnout jiná/upravit současná opatření, jak byste je upravil, popř. navrhl možná nová opatření.*

- a. „Nemám patent na rozum, ve spoustě věcí se můžu mýlit. Ale důležité mi přijde právě reálné vyhodnocení situace, znalost fanouškovské scény, minulosti mezi kluby a podobně. Tak, aby pak přicházela rozumná nařízení, jak zápas „zajišťovat“.

Doporučil bych držet si spíš odstup, ukázat v ulicích spíš civilnějšího policistu s tváří než těžkooděnce, nenasazovat psy.

Umožnil bych fanouškům volnější pohyb po utkání. Například bych pouštěl ven lidi bez klubových symbolů, nadržel v sektorech zbytečně fanoušky, kteří jdou s rodinami k autům, snažil se hlavně zajistit hromadné pochody k vlakům a podobně. Teď to perfektně fungovalo v Českých Budějovicích (výše zmíněný zápas s Baníkem Ostrava), kde čekaly na fanoušky autobusy a zavezly je hned k vlaku, takže i součinnost s dopravci je důležitá.

Člověka určitě formuje okolí, takže bych se přimlouval za výrazné úpravy v sektorech, těší mě, že v poslední době na řadě stadionů mizí ostré hroty, části plotů, zmizely žiletkové dráty, samozřejmě, vytváří to pak větší tlak na pořadatele, ale při dobrém výběru a profesionálním chování se to dá zvládnout, což zatím ukázaly některé zápasy třeba Slavia Plzeň nebo Plzeň Bohemians. Je zajímavé, že třeba právě na hřišti Bohemians v Ďolíčku jsou fanoušci v sektoru pro hosty blízko u hřiště, nejsou v žádné kleci, nemají před sebou ploty, ale k žádnému vážnějšímu incidentu tam v sektoru nedošlo.

Taky mi přijde důležité, aby měli fanoušci možnost se také po utkání občerstvit, korzovat na nějakém větším plácku, když už musejí v sektorech čekat. Aby se netísnil v malém prostoru, právě tam mi totiž přijde, že vzniká zbytečné napětí, i když byl třeba zápas poklidný. Ale to už jsou spíš úpravy přímo v sektorech, které se týkají klubů a pořadatelů zápasů.“

K otázce 3 a 4 ještě dodává, že by měla být důležitá empatie a komunikace: *„Není úplně šťastné, když vycházejí dětské omalovánky, jak policisté krotí nebezpečné fanoušky, nebo když se veřejnost dozví, že bezpečnostní složky nacvičují zásah proti fanouškům, kteří unášejí letadlo.“*

Autor práce pana Plašila oslovil převážně kvůli jeho aktivitě věnující se fotbalové subkultuře za cílem zjistit, jestli se někdy jako nestranný návštěvník fotbalových stadionů cítil nebezpečně a jaký má jako nestranný návštěvník názor na policejní opatření během fotbalových klání. Z jeho odpovědí plyne, že přímo v sektoru hostů se nikdy necítil v nebezpečí, nicméně dodává, že jistá míra nervozity či napětí cítil po konci zápasu, kdy fanoušci čekají, než budou vypuštěni ze sektoru hostů. Druhý okruh otázek směřoval k bezpečnostním opatřením, z odpovědí plyne, že mnohdy těmto opatřením nerozumí a dodává, že zde chybí reálná analýza a zhodnocení nebezpečí, rizik.

K návaznosti na problematiku nákladnosti opatření vydal 22.3.2023 redaktor Deníku Sport Vojtěch Man článek, ve kterém kontaktoval jednotlivá krajská ředitelství Ústeckého, Jihočeského a Jihomoravského kraje v návaznosti na utkání Teplice – Slavia Praha, Zbrojovka Brno – Baník Ostrava a České Budějovice – Bohemians. V rozhovorech padly tyto otázky:

- a) Proč bylo rozhodnuto o nasazení policistů, zvířat a techniky?
- b) V jakém počtu byli policisté, zvířata a technika nasazena a kolik to stálo?
- c) Proč byl nasazen policejní vrtulník, kolik to stálo a jaké jsou výsledky jeho využití?
- d) Bylo v rámci akce zabráněno trestné činnosti? A pokud ano, jaké?
- e) Probíhá dlouhodobé vyhodnocování smysluplnosti podobných akcí?

Pro představu uvádím stejnou tabulku, která se objevuje v článku:

Zápasy	Policisté	Zvířata	Technika	Počet diváků
Brno – Baník	479	15	58	6814
Teplice – Slavia	287	6	63	10053
Budějovice – Bohemians	192	5 (1 pes, 4 koně)	39	1974

Tabulka 1 Počet policistů, zvířat, techniky a fanoušků

Při dotazu na počet policistů se Jihomoravská policie odvolává na vysokou rizikovitost zápasu týmů s velkou fanouškovskou základnou, severočestí uvádějí, že na základě „zkušeností a poznatků získaných policií o chování fanoušků SK Slavia Praha, kteří jsou při výjezdech a utkání agresivní a vyvolávají konflikty“. Jihočeská policie se odvolala na poškozený vlak fanoušky Budějovic cestou do Plzně. Důležité je zmínit, že jde pouze o složky PČR, ve statistice není uvedena obecní policie.

Ke zmíněnému poškozenému vlaku bych chtěl doplnit, že fanoušci Budějovic byli během cesty zadrženi a na zápas ani nedocestovali. Následně jim České dráhy vyměřili pokutu ve výši 97 282 korun, na kterou se daní aktéři složili. Bohužel, již tato skutečnost nikde v médiích nebyla prezentována tak hojně, jako jejich poničení vagónu.

Jihočeská a Jihomoravská krajská ředitelství dokonce odmítla odpovědět na otázku ohledně celkových nákladů, prý by šlo o „vytváření nových informací“. Kdežto Ústecké ředitelství sdělilo, že jen na pohonných hmotách se v Teplicích projezdilo 19 050 korun a na vypočet nákladů si vzali odvolací lhůtu.

Částku za použití vrtulníku poskytla jak Jihočeská, tak Jihomoravská policie, nad Českými Budějovicemi létal skoro dvě a půl hodiny za 138 043 korun. Nad Brnem policie udává 44 530 korun za 5 hodin a 45 minut letu. Těžko říci, proč takový nepoměr, jediná racionální odpověď mě napadá z důvodu tankování a přeletu ze základny vrtulníku v Praze.

V Brně se dle policie povedlo zabránit trestné činnosti, ale konkrétní nebyla. V Teplicích též neproběhla žádná trestná činnost, krajský ředitel, plukovník

Jaromír Kníže, dodává: „Spáchání konkrétního trestného činu nebylo policií oznámeno. Objektivně nelze učinit závěr, zda by k páčání trestné činnosti nedošlo i bez přítomnosti policie anebo k ní nedošlo právě proto, že byla policie nasazena,“

Krajská ředitelství zároveň udávají, že vyhodnocení smysluplnosti opatření probíhá.³⁶

Dne 29.03.2023 vychází další článek s pokračováním k vynaloženým nákladům na mzdy v Teplicích, kde odpověď zní následovně:

- 1) Náklady v rámci běžného výkonu služby v celkové výši 43 932, 99 Kč,
- 2) Náklady nad rámec běžného výkonu služby v celkové výši 1 037 192, 75 Kč.

Opravdu je nutné v dnešní době, kdy stále probíhá válka na Ukrajině, nebo je velká inflace, vynaložit přes milion korun na bezpečnost v okolí stadionu při průměrném zápase? Nikdo netvrdí, že by tam policie být neměla vůbec, ale myslím si, že to jde v daleko menších počtech a nákladech, než je tomu teď.³⁷ Minimálně za zkoušku to dle fanoušků rozhodně stojí, ostatně jak nám ukazují např. bezpečnostní opatření při zápasech v zahraničí.

Závěrem této kapitoly by autor poznamenal, že se fotbalové chuligánství neprojevuje jako tomu bylo v devadesátých letech, kdy divácké násilí byl opravdový problém. Osobně si myslí, jako i fotbalový funkcionáři, že fotbalové prostředí je bezpečné a opatření, které můžeme vidět na fotbalových utkáních jsou mnohdy přehnaná. Tato problematika fanoušky tíží poslední roky a v aktuální sezóně (rok 2023/24) čím dál více zesiluje, jedním z kroků by mohla být součinnost na domluvě nových nebo upravujících opatřeních mezi FAČR či LFA, kluby, Policií ČR, MV a zástupci fanoušků z řad klubů.

³⁶ Policie u fotbalu: „Slávisté vyvolávají konflikty.“ (Sta)tisíce za vrtulník | iSport.cz. iSport.cz - Sportovní zprávy, výsledky, reportáže [online]. Copyright © 2001 [cit. 24.03.2023]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2022-23/428954/policie-u-fotbalu-slaviste-vyvolavaji-konflikty-sta-tisice-za-vrtulnik.html>

³⁷ Výjezd Slavie za víc než milion. Policie zveřejnila náklady z Teplic | iSport.cz. iSport.cz - Sportovní zprávy, výsledky, reportáže [online]. Copyright © 2001 [cit. 29.03.2023]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2022-23/429324/vyjezd-slavie-za-vic-nez-milion-policie-zverejnila-naklady-z-teplic.html>

5 STATISTICKÉ SHRNUTÍ PODZIMNÍ ČÁSTI ČESKÉ FORTUNA LIGY

Ve vztahu k předchozí kapitole o nedůvěře či nevoli fanoušků vůči bezpečnostním opatřením se věnoval advokát Tomáš Martinec na svém twitterovém účtu. Součástí souhrnu bylo jednotlivé vyjádření rizikovosti u všech týmů v české lize, obdržených sankcí od disciplinární komise LFA, počet diváků na stadionu, procentuální naplněnost stadionu, a také přestupky a trestné činy v okolí stadionu. Statistické shrnutí se věnuje pouze podzimní části Fortuna ligy (22.7.2023 – 17.12. 2023).

Poř.	Tým	Riziko	Diváci	% stadionu	Přest.	TČ	Pokuta DK
1	SPARTA	2,21	256 662	93,42%	8	2	1 320 000,00 Kč
2	SLAVIA	2,11	228 756	88,67%	2	0	670 000,00 Kč
3	BOHEMIANS	2,05	98 215	68,00%	2	0	70 000,00 Kč
4	BANÍK	1,94	153 374	67,46%	1	0	425 000,00 Kč
5	PLZEŇ	1,61	143 992	66,26%	3	1	140 000,00 Kč
6	TEPLICE	1,56	105 601	46,32%	0	0	30 000,00 Kč
7	ZLÍN	1,50	96 953	59,15%	4	0	70 000,00 Kč
8	LIBEREC	1,47	63 371	42,00%	1	0	0,00 Kč
9	JABLONEC	1,42	85 262	54,54%	3	0	0,00 Kč
10	PARDUBICE	1,39	79 972	61,42%	0	0	20 000,00 Kč
11	HRADEC	1,37	122 935	69,67%	0	0	160 000,00 Kč
12	OLOMOUC	1,33	96 909	50,77%	2	0	60 000,00 Kč
13	SLOVÁCKO	1,32	113 031	59,81%	0	0	75 000,00 Kč
14	BUDĚJOVICE	1,26	97 269	50,92%	5	1	160 000,00 Kč
15	BOLESLAV	1,21	71 974	50,45%	0	0	20 000,00 Kč
16	KARVINÁ	1,11	83 060	54,83%	2	0	20 000,00 Kč

Obrázek 7 Statistické shrnutí rizikovosti jednotlivých klubů v podzimní části FL³⁸

Ze statistiky můžeme vidět, že nejrizikovějším fanouškovským táborem je pražská Sparta, která tabulce jednoznačně vévodí, v závěsu za ní je pražská Slavia a pro mě osobně překvapením – pražští Bohemians na třetím místě před ostravským Baníkem, který okupuje čtvrté místo. Také co se týče pokut od DK LFA soupeří spolu *pražská S* na prvních dvou příčkách.

Po sečtení celkové statistiky návštěvnosti se dostaneme na číslo 948 668 diváků, k tomu 37 přestupků a čtyři trestné činy, to jsou velmi solidní čísla na téměř

³⁸ Tabulka Rizikovosti. In: X [online]. Tomáš Martinec, 9.2.2024. Dostupné z: <https://twitter.com/TMartinec/status/1747950534491840767v>

milionovou návštěvnost za čtyři měsíce. Snad můžeme jen doufat, že čísla fanoušků budou stoupat a přestupky či trestné činy jen a jen klesat.

Fakt, že zájem o fotbal i fanoušky u nás dále roste, potvrzují i zasedání tzv. pracovní skupiny pro zlepšení podmínek v sektorech hostů a problematiku SLO, kterého se zúčastňují zástupci LFA i SLO jednotlivých klubů, Policie ČR, Ministerstva vnitra a FAČR. V rámci setkání 7.2. 2024 došlo k zhodnocení podzimní části Fortuna ligy, spolupráce mezi kluby a PČR, vývoje pozice SLO či k diskusi nad budoucím rozvojem a celou řadou souvisejících témat.

Dále to potvrzuje i samotné vyjádření zástupců Policie ČR, kteří se objevili v podcastu magazínu „*Football Club*“, konkrétně šlo o tiskového mluvčího PP Jozefa Bocána a bývalého šéfa pražské speciální pořádkové jednotky.

Zde přináším shrnutí hlavních bodů podcastu:

1. Sama policie vnímá sílící nevoli fanoušků s opatřeními a uznává nedorazy v komunikaci.
2. Vnímá a potvrzuje či dokonce chválí zlepšující se fanouškovskou kulturu, stále ale trvají na tom, že je „viditelná přítomnost“ policie nutná.
3. Uvádí, že mezi jedním milionem diváků připadne u nás 400-600 „problémistů“, vysvětlují také jaký přehled o jednotlivcích mají, a že s některými „známými tvářemi“ se táhnou složky i více než 10 let.

Autor k bodu 2. dodává, že nikdo z řad fanoušků ovšem nemluví o kompletním zrušení policejních opatřeních, nýbrž o jejich míře, o to převážně většině fanouškům jde.

Kolo	Riziko	Diváci	% stadionu	Přest.	TČ	Pokuta DK
	1,55	948668	61,06%	37	4	3 240 000,00 Kč
1	1,38	60482	66,64%	1	0	0,00 Kč
2	1,50	45346	73,12%	0	0	30 000,00 Kč
3	1,63	70022	69,56%	4	0	165 000,00 Kč
4	1,75	37272	67,86%	0	0	80 000,00 Kč
5	1,63	64632	66,85%	0	0	60 000,00 Kč
6	1,38	41854	54,93%	0	0	80 000,00 Kč
7	1,75	63045	66,44%	8	0	185 000,00 Kč
8	1,38	44037	69,37%	1	0	90 000,00 Kč
9	1,38	58480	64,18%	3	2	1 060 000,00 Kč
10	2,13	57981	69,79%	3	0	130 000,00 Kč
11	1,63	47672	61,13%	4	0	130 000,00 Kč
12	1,50	52675	55,58%	0	0	30 000,00 Kč
13	1,38	44177	63,66%	0	0	130 000,00 Kč
14	1,75	55188	60,30%	2	0	160 000,00 Kč
15	1,38	49455	61,22%	1	0	500 000,00 Kč
16	1,63	55126	54,34%	1	1	100 000,00 Kč
17	1,50	11959	34,01%	0	0	50 000,00 Kč
18	1,50	46912	53,88%	4	1	260 000,00 Kč
19	1,38	42353	47,34%	5	0	0,00 Kč

Obrázek 8 Statistické shrnutí jednotlivých kol podzimní části FL³⁹

³⁹ Tabulka Rizikovosti. In: X [online]. Tomáš Martinec, 9.2.2024. Dostupné z: <https://twitter.com/TMartinec/status/1747950534491840767v>

6 PROJEVY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

„Fotbal není záležitostí života a smrti. Je mnohem důležitější!“

SHANKLY Bill, bývalý skotský fotbalista.

Následující kapitola je věnována fotbalovému chuligánství, zejména projevům fotbalových chuligánů a trestně právních aspektů ve spojení s chuligánskými aktivitami.

6.1 XENOFOBIE

Xenofobie se ve fotbalovém prostředí objevuje poměrně často. Můžeme ji charakterizovat jako chorobný odpor k cizincům a strach z nich. Zejména u *hooligans* se objevují politické xenofobní projevy, co se týče např. vyjadřování jejich postojů k imigrantům. Ve fotbalovém prostředí je xenofobie spíše zaměřena na nepřátelské skupiny chuligánů. V případě návštěvy domácího města mají za úkol hostujícím chuligánům pobyt co nejvíce znepríjemnit.⁴⁰

6.2 RASISMUS

Rasismus se na našich stadionech nejčastěji projevuje vůči hráčům či fanouškům černé pleti, nicméně v posledních letech je tato problematika opravdu téměř nulová.

Spousta hráčů černé pleti má tendenci označovat fanouškovské bučení za rasismus, i když jde o „nešťastný“ projev jejich nevole vůči hráči, většinou jde spíše o jejich projev k nenáviděnému hráči zejména kvůli jeho chování, simulaci či provokaci ostatních hráčů nebo fanoušků. Dle mého názoru rozhodně u těchto případů nejde o rasismus, pokud nejsou doprovázeny nenávisťnými projevy urážející hráčovu barvu kůže.

6.3 TRESTÁNÍ FANOUŠKŮ

Trestání fanoušků můžeme rozdělit do dvou skupiny, jedna se týká návštěvního řádu a druhá se týká trestné či přestupkové činnosti.

Tou první, porušení návštěvního řádu, se rozumí porušení smluvních podmínek, kterými se divák musí řídit při návštěvě daného stadionu.

⁴⁰ MAREŠ, Miroslav, Marek SUCHÁNEK a Josef SMOLÍK. Fotbalové chuligány: evropská dimenze subkultury. Brno: Centrum strategických studií, 2004. str. 79-80

Za toto porušení může následovat sankce v podobě vyvedení ze stadionu na pokyn pořadatele nebo smluvní peněžitá pokuta z důvodu porušení návštěvního řádu.

Druhou skupinou je postih trestněprávních aspektů, mluvíme tedy o přestupcích nebo trestné činnosti. V souvislosti s přestupky mluvíme především o přestupcích proti veřejnému pořádku dle § 5 zejména odstavec k), který hovoří o pronesení nebo použití pyrotechnického výrobku na organizovaném sportovním utkání. Dále proti občanskému soužití dle § 7 a majetku dle § 8 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.⁴¹ Dále sem můžeme zařadit § 7a, 7d zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, který řeší povinnosti vlastníka nebo provozovatele sportovního zařízení.⁴²

Co se týče trestných činů ve vztazích k diváckému násilí, vycházejících ze zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, mluvíme o těžkém ublížení na zdraví dle § 145 a ublížení na zdraví dle § 146, trestný čin rvačky § 158, ve vztahu k projevům násilné agrese vůči PČR mluvíme o § 325 násilí proti úřední osobě, ale také sem nepochybně patří hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 a také podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356. Dále výtržnictví dle § 358, kdy se hovoří o tom, kdo, hrubým způsobem ruší přípravu, průběh nebo zakončení organizovaného sportovního utkání. V případě, kdy se někdo projevuje rasisticky a vyjadřuje sympatie k hnutím, která mají za cíl potlačování práv a svobod člověka, může se dopustit trestných činů podle § 403 a § 404. Trestným činem podle § 403 je veřejné podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Trestným činem podle § 404 se rozumí veřejné projevy sympatií k hnutím podle § 403.⁴³ Dále bych uvedl § 337, tedy maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, který platí pro fanoušky se zákazem vstupu na sportovní akce.

⁴¹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích v posledním znění.

⁴² Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

⁴³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Co se týče přestupků nejčastěji se setkává Policie ČR s přestupky proti veřejnému pořádku dle z. č. 251/2016 Sb., zákona o některých přestupcích, dle §5 odst. 1, písm., tedy:

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

- a) neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci,
- b) zneváží postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci,
- c) vzbudí veřejné pohoršení,
- d) poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistické nebo pohřbívání,
- e) cestou na organizované sportovní utkání, v místě takového utkání nebo cestou zpět z takového utkání má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím její identifikaci,
- f) vnese na organizované sportovní utkání pyrotechnický výrobek nebo v místě takového utkání, cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechnický výrobek použije. ⁴⁴

⁴⁴ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích

7 UDÁLOSTI SPOJENÉ S OHROŽENÍM BEZPEČNOSTI

V této části bakalářské práce budou charakterizovány události, které ohrozily bezpečnost fanoušků jak v České republice, tak i ve vybraných zemích v zahraničí (Anglie, Indonésie).

7.1 SK SLAVIA PRAHA – AC SPARTA PRAHA

Nejnovějším případem ve vztahu k ohrožení bezpečnosti na stadionu v naší krajině je fotbalové derby pražských „S“. Zápas se odehrál 24.9.2023, ale již týden před ním mu předcházela velká mediální masáž, zejména z redakce *Deníku Sport*, kteří psali o případu, kdy se mělo tvrdé jádro fanoušků Slavie v okolí Letenského stadionu zmocnit hlavních zástav (vlajek) fanoušků pražské Sparty. Během tohoto týdne vyšlo zhruba pět článků na tohle téma, které měly popisovat daný incident, dále se také psalo například o tom, jak budou spartánské vlajky v Edenu hořet. Články přišly většinou fanouškům, kteří se v subkultuře trochu vyznají, jako naprosto zbytečné a provokativní, a očividně je psal někdo, kdo subkultuře absolutně nerozumí. Samotní funkcionáři Sparty potvrdili, že se skutečně něco okolo jejich stadionu dělo a byla vyrozuměna policie. Nic to ovšem nemění na tom, že článek jen zbytečně přiléval olej do ohně. Nepomohl tomu ani funkcionář Slavie Jaroslav Tvrdík, který na svém profilu na sociální síti X napsal, že Eden bude hořet (slovní spojení, čímž se myslí, že trávník bude hořet pod hráči, jak běhají), a že spartánští fanoušci zde mohou najít také své artefakty – dle mého byl tohle odkaz na muzeum Slavie, kde se skutečně nacházejí artefakty z dřívějších derby, nebo z dob, kdy ještě Slavie hrála své zápasy na Letné, kde nyní sídlí právě Sparta.

Celá tahle situace nakonec vyústila k agresi spartánských fanoušků v hostujícím sektoru na stadionu Slavie, kdy došlo k hození dělobuchů do přilehlých sektorů, kde seděli rodiny s dětmi nebo mladí fotbalisté z juniorky Slavie. Výsledkem byla peněžní sankce od DK LFA pro Slavii i Spartu, snaha o kultivaci fanoušků opět zmařena a zároveň došlo k zranění otce a syna. Policii se podařilo identifikovat osoby, které měly dělobuchy hodit, dokonce se s prosbou na občany obrátila i na sociální síti, zajímalo je, zda někdo nepozná totožnost osob na snímcích. A dle slov SLO Slavie Martina Bendy to vypadá, že dopadení muži půjdou za mříže.

7.2 SK SLAVIA PRAHA – SK SIGMA OLOMOUC

U těchto dvou klubů uvedu dva příklady, které se odehrály ve dvou vzájemných utkáních.

První ze dvou případů je z 5. května roku 2011, kdy došlo k „*povstání slávistických rytířů*“, jak této události někteří slávističtí fanoušci přezdírají. Této události předcházelo velmi neúspěšné období fotbalové Slavie, spousta podivných lidí ve vedení klubu, kteří neměli zájem o Slavii, ale o svůj byznys. Slavii hrozil dokonce zánik a s tím se fanoušci nesmířili. Ještě před výkopem příznivci Slavie obsadili hrací plochu, kdy požadovali informace od vedení o stavu klubu, po rozhovoru s kapitánem mužstva a gólmánem Martinem Vaniakem se rozhodli opustit hrací plochu, aby mohl začít zápas. O poločase ovšem došlo opět k obsazení hrací plochy fanoušky, kteří čekali na kompetentní osobu, která jim přinese pravdivé informace. K tomu se odhodlal tehdejší generální ředitel Miroslav Platil, nicméně se nesetkal s úspěchem a frustrovaní fanoušci se snažili vniknout do útrob stadionu vstupem pro hráče na hrací plochu, tam ale byla připravena policie a rozehnala je, následně se pokusili o vniknutí do VIP prostor, kde svedli boj s policií a ochrankou. Utkání bylo v 20:05 předčasně ukončeno a policie se snažila vytlačit návštěvníky ze stadionu, v 20:39 byl stadion kompletně prázdný.⁴⁵

Druhý případ je z července roku 2019, kdy byla slávistická Tribuna sever podmienečně zavřena a přesunula se na jižní tribunu, tedy na tribunu, která sousedí s rohovým sektorem hostů. *V závěru utkání, kolem jeho 80. minuty, se několik fanoušků Slavie skrytých pod plachtou chorea zamaskovalo kuklami. Zapálili tam světlice a ty potom začali vrhat do přilehlého sektoru hostů, odkud museli lidé v panice utíkat.* Situaci zachytilo video, které je dostupné na video portálu YouTube. Nikomu se nic nestalo, ovšem vznikla škoda na optických kabelech společnosti O2, která zprostředkovává televizní přenosy nejvyšší fotbalové soutěže u nás. V důsledku této události vznikla i škoda klubu SK Slavia Praha,

⁴⁵ VAVRDA, Antonín. Emoce na Slavii: fanoušci napadli vedení, demolovali stadion. Lidovky [online]. Praha: MAFRA, 2011 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/emoce-na-slavii-fanousci-napadli-vedeni-demolovali-stadion.A110505_183101_In-fotbal-prvni-liga_ant

neboť jí byl uzavřen stadion (již byl klub v podmínce) a udělena finanční sankce 250 tisíc korun.

„Slavia se s nárokem na úhradu škody připojila jako poškozený v trestním řízení. O našem nároku by měl rozhodnout soud. Více věc nebudeme komentovat,“ řekl Michal Býček, tiskový mluvčí SK Slavia Praha.

Ve věci incidentu bylo obžalováno pět osob pro které státní zástupkyně navrhla tresty odnětí svobody na tři roky s podmíněčným odkladem, a navíc tříletý zákaz vstupu na soutěžní utkání Slavie.⁴⁶

7.3 ČECHŮV MOST

Jednou velmi diskutovanou událostí spojenou s ohrožením bezpečnosti byl zákrok Policie ČR na Čechově mostě vůči příznivcům Slavie Praha, kteří šli pochod na letenský stadion Sparty v roce 2014. Trasa pochodu a podmínky jsou vždy předem domlouvány mezi organizátory a policií. Lukáš Vala alias Strašák, dřívější lídr kotle Slavie Praha, v rozhovoru uvádí, že došlo k domluvě mezi organizátory a Policií ČR, že pyrotechnika nebude v průběhu pochodu tolerována, ale na Čechově mostě ano, kdy Policie nebude vedena k zásahu, ale je možné počítat s pokutou od magistrátu hlavního města Prahy, což organizátoři akceptovali, že pokutu případně zaplatí. Na Čechově mostě bylo v době zásahu odhadem 1300 příznivců a více než 20 policejních antonů a policie z SPJ doprovázející fanoušky. V době odpálení světlic těžkooděnci zaútočili teleskopickými obušky proti fanouškům, kdy šlo převážně o teenagery. Zatčeno bylo 83 slávistů, zraněná nejméně desítká, dokonce některá zranění byla podle svědků vážná. Členové antikonfliktního týmu, kteří chodí v čele průvodu a komunikují s organizátory, prý o zásahu policie předem nevěděli, situaci na Čechově mostě nechápali, protože o předchozí domluvě organizátorů s Policií ČR věděli.

Mluvčí pražské policie Hana Jeřábková mluví jinak. *„Rozhodně nemohu potvrdit, že by existovala jakákoli dohoda mezi policií a organizátory pochodu,*

⁴⁶ MÁDL, Luděk. Házeli světlice do lidí, teď fanoušky čeká soud. Slavia chce přes milion [online]. Praha: Seznam Zprávy, 2020 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/hazeli-svetlice-do-lidi-ted-fanousky-ceka-soud-slavia-chce-pres-milion-100451>

kteřá by dovolovala použití zábavní pyrotechniky. Naopak policie ještě před zápasem jednala se zástupcem svolavatele a tento byl výslovně upozorněn na skutečnost, že použití pyrotechniky je zakázáno a jde o protiprávní jednání.“⁴⁷

Z vyjádření Policie a vyjádření fanoušků lze soudit, že komunikace k pochodu nebyla úplně šťastně vyřešena a tohle také může být jedním z důvodů ztráty důvěry fanoušků vůči policii.

7.4 HILLSBOROUGH

Katastrofa na stadionu Hillsborough v roce 1989 je jedním z nejtragičtějších momentů v historii anglického fotbalu. Během pohárového semifinále mezi Liverpool FC a Nottingham Forest se v důsledku špatné organizace a bezpečnostních opatření na tribuně zhroutil plot, který odděloval fanoušky od hrací plochy. Tisíce diváků se snažily utéct před zuřící davem, což vedlo ke zmaření bezpečnostních opatření a mnoha lidí bylo přetlačeno do plotu, následkem čehož zemřelo 96 lidí a dalších 766 utrpělo zranění. Tato tragédie vedla k velkým změnám v bezpečnostních opatřeních na fotbalových zápasech a stala se varováním před nedostatečným zabezpečením sportovních akcí.⁴⁸

7.5 INDONÉSIE

Tragédie v Indonésii se odehrála v říjnu roku 2022, kdy při zápase indonéské první fotbalové ligy ve městě Malang zahynulo 125 osob. Za násilnosti mohla nevole fanoušků hostujícího týmu, kteří po prohře svého týmu vnikli na hřiště. Policie po neúspěšných výzvách dostat fanoušky zpět na tribuny použila slzný plyn. Podle zahraničních medií většina lidí zemřela, nebo byla zraněna, z důvodů následné tlačenice, která nastala, když se fanoušci snažili utéct před slzným plynem. Mnozí z nich padali na zem a ostatní na ně šlapali. Šéf místní policie uvedl, že 43 osob zemřelo na stadionu, zbytek následkům podlehl v nemocnici.

⁴⁷ Past na Čechově mostě. Proč policie zmlátila Slavii. Online. FENDRYCH, Martin. Aktuálně.cz. 2014. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/past-na-cechove-moste-proc-policie-zmlatila-slavii/r~a520681ac55311e3a0a10025900fea04/>. [cit. 2024-02-29].

⁴⁸ Hillsborough disaster. Online. Britannica. 2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Hillsborough-disaster>. [cit. 2024-02-19].

Důležitým problémem mohla být větší návštěvnost než povoluje kapacita stadionu, tedy 38 tisíc diváků, lístků bylo údajně prodáno na 42 tisíc.⁴⁹

⁴⁹ V Indonésii zemřelo při nepokojích po fotbalovém zápase 125 lidí, zraněných je přes tři stovky | iRozhlas – spolehlivé zprávy. iRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/indonesie-fotbal-tragedie-smrt-umrti_2210020449_bko

8 SUBJEKTY PODÍLEJÍCÍ SE NA PRŮBĚHU FOTBALOVÉHO UTKÁNÍ

Subjekty, které se podílejí na průběhu fotbalového utkání, lze rozdělit do dvou kategorií, první kategorií lze charakterizovat jako bezpečnostní, druhou pak administrativní. Do bezpečnostní kategorie lze zařadit Policii ČR, Supporter Liaison Officer (kontaktní osoba pro fanoušky) a pořadatelskou službu na jednotlivých fotbalových stadionech. Do administrativní kategorie se řadí jednotlivé organizace jako FAČR, LFA, UEFA či FIFA.

V roce 2008 a 2015 vydalo ministerstvo vnitra (dále jen MV) manuál pro fotbalové kluby, ze kterého autor vychází, reagující na vývoj v oblasti diváckého násilí, zejména na základě poznatků jednotlivých klubů, který si dává za úkol poskytnout ucelený právní výklad zajištění bezpečnosti na fotbalových stadionech a s tím spojených nejasností. Manuál z roku 2015 doplňuje a rozvádí obdobný materiál vypracovaný MV v roce 2008.

Obecně tento manuál vychází ze zákona č. 115./2001 Sb., o podpoře sportu, který je základní a dosud jedinou právní normou, která formuluje povinnosti klubu při pořádání sportovních utkání a stanovuje sankce za jejich nedodržení. Základní povinností vlastníka stadionu je přijetí potřebných opatření k zajištění pořádku a průběhu sportovního utkání a vypracovat a zveřejnit návštěvní řád, ve kterém se stanoví pravidla pro vstup a chování návštěvníků na stadionu a dále práva a povinnosti osob vykonávající pořadatelskou službu (nejčastěji soukromé bezpečnostní služby) na stadionu.

8.1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Přední složkou při zabezpečování fotbalového utkání je Policie ČR. Nikdo nezpochybňuje jejich přítomnost při fotbalových utkáních u stadionů k vykonání dohledu nad bezpečností, ale vážně je nutné, aby bylo vynaloženo tolik financí na policejní opatření a nešlo by to v menších počtech? Vážně je fanoušek natolik nebezpečný, aby nebyl vpuštěn na benzinovou stanici vykonat svou potřebu, případně si nakoupit občerstvení? Vážně je střízlivý fanoušek natolik nebezpečný, aby policií nebyl vpuštěn na své místo ve vlaku mezi běžnými cestujícími, které si zaplatil? Jak autor zmiňoval již výše, tohle jsou aktuální témata, která trápí fanoušky po celé republice. Kdyby situace u nás vypadala jako v 90. letech, nikdo

by se tomu pravděpodobně nedivil, nicméně doba šla dopředu, a to se týká i fotbalové subkultury u nás.

Ze své zkušenosti mohu potvrdit např. při finálovém utkání poháru MOL Cup, konaného v Olomouci mezi celky FC Baník Ostrava a SK Slavia Praha, došlo během závěrečných minut utkání k obklopení hřiště policisty ze speciální pořádkové jednotky a psovodů z obav vniknutí fanoušků na hrací plochu. Závěr utkání se dohrával s obklopeným hřištěm policisty, dokonce i hráči vítězné Slavie následně slavili s policisty a psovody na hrací ploše. Důležité je také zmínit, že náš sektor byl vyvýšený a nikdo se ani nepokusil v průběhu utkání na hrací plochu vniknout.

Obrázek 9 Policejní manévry při finále poháru v Olomouci ⁵⁰

Abych pouze nekritizoval, za poslední měsíce se situace ohledně bezpečnostních opatření zlepšila a jak vyplývá z rozhovoru, který jsem provedl s SLO SK Slavia Praha, i sama policie registruje zlepšující se fanouškovskou subkulturu u nás.

⁵⁰ Vlastní fotografie autora BP

8.1.1 TYPOVÁ ČINNOST SLOŽEK IZS PŘI SPOLEČNÉM ZÁSAHU 6 – OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU PŘI SHROMÁŽDĚNÍCH A TECHNOPÁRTY

Hlavním úkolem typové činnosti složek IZS při společném zásahu č. 6 ve vztahu tématu bakalářské práce je reakce na vznik mimořádné události v místě konání sportovní akce.

Předmětem této typové činnosti je:

- a) odezva (reakce) složek IZS na vznik mimořádné události (dále jen „MU“) v místě konání rizikového shromáždění, sportovní nebo kulturní akce, resp. technoparty
- b) pravidla jejich spolupráce při záchranných a likvidačních pracích nutných pro řešení této MU a preventivní příprava na takovou spolupráci.

Zásah složky nebo složek IZS je v podmínkách shromáždění, sportovní nebo kulturní akce, resp. technoparty, komplikován omezeními provedení zásahu vyplývajícími z nutných ohledů vůči občanům (davu) - obvykle se jedná o potřebu uvolnění prostoru pro průjezd zasahujících sil a prostředků (dále jen „SaP“) složek IZS, nebo uvolnění přístupu k místu MU, z důvodu:

- poskytnutí neodkladné přednemocniční péče,
- záchranných a likvidačních prací při MU (např. zdolání požáru),
- přijetí dalších opatření k ochraně obyvatelstva,
- obecného zabránění škod na životech, zdraví a majetku.⁵¹

8.2 FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY

Fotbalová asociace České republiky (dále jen FAČR) vznikla roku 1901 (dříve Českomoravský fotbalový svaz). Je to zastřešující organizace fotbalového prostředí u nás. Od roku 1907 je členem mezinárodní organizace FIFA a od roku 1954 organizace UEFA. Mezi její základní hodnoty patří nezávislost

⁵¹ Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technoparty STČ 06/IZS. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>. [cit. 2024-02-19].

na ideologických názorech, náboženských postojích a politických vlivech, nepřipustnost jakékoli diskriminace, dodržování fair play a odmítání rasové, národnostní nebo etnické nenávisti.⁵²

Od sezóny 2016/17 FAČR přijímá spolupráci s LFA, na kterou převedla některá svá práva a povinnosti, co se týče organizace fotbalových soutěží na úrovni I. a II. ligy mužů a ligy juniorů v České republice. Jednou z převedených pravomocí je činnost disciplinární komise LFA, která rozhoduje na základě Disciplinárního řádu FAČR a poté sankcionuje kluby za přestupky.⁵³

Z úvodních ustanovení dohody plyne, že primárním zajišťovatelem bezpečnosti na stadionech je FAČR, LFA a fotbalový klub pořádající utkání. V původní dohodě mezi FAČR a PČR z roku 2013 se FAČR zavázala, aby všechny kluby I. a II. ligy měli odpovídající infrastrukturu, díky které bude předcházeno diváckému násilí. Jedním z požadavků bylo oddělení hostujících a domácích fanoušků. Dalším požadavkem byl kamerový systém na stadionu, který má pomoci s následnou identifikací osob v případě provinění.

8.3 DOHODA POLICIE ČR, LFA A FAČR

V roce 2017 dochází k podpisu dohody o spolupráci mezi subjekty LFA, PČR A FAČR. Tato dohoda byla přijata na základě usnesení Rady Evropské Unie o aktualizované příručce pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových utkáních, které se týkají alespoň jednoho členského státu. V této dohodě nalezneme 11 článků.

Mezi nejzákladnější nástroj této dohody v případě zajištění bezpečnosti považují čl. 4 „Místní ujednání“. Tento článek v odstavci 1) říká, že při fotbalových utkáních v rámci FAČR a LFA mohou být ujednány mezi policií a FAČR nebo fotbalovým klubem uzavírána místní ujednání o spolupráci na zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku. V odstavci 2) nalezneme skutečnost,

⁵² Stanovy FAČR. In: FAČR [online]. 2019 [cit. 22.03.2023]. Dostupné na: <https://facr.fotbal.cz/document/download/85915>

⁵³ Historie LFA | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace, created by [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/historie-lfa>

že v případě rizikových utkání pořádaných v rámci FAČR nebo LFA je povinností uzavírat místní ujednání vždy, a to v písemné formě. Místní ujednání lze též uzavřít, pokud o to jedna ze stran výslovně požádá. V odstavci 3) se píše o odpovědných zástupcích FAČR, LFA nebo fotbalového klubu na straně jedné a velitel opatření policie na straně druhé se mohou dohodnout na konkrétní spolupráci PČR a pořadatele v odůvodněných případech, aby došlo k předejití narušení pořádku, ohrožení bezpečnosti osob a zajištění ochrany majetku a osob uvnitř stadionu. V odstavci 4) se píše o vyhodnocování provedených opatření, které se sepisuje vždy pokud je sjednáno místní ujednání nebo v případech vyžádané přítomnosti policie na stadionu nebo při výskytu masovějšího protiprávního jednání, a to bezprostředně po ukončení opatření.⁵⁴

Za zmínění stojí ještě jeden článek a tím je hned navazující 5. článek, ve kterém se stanovuje rizikovitost utkání. Rizikovitost utkání stanovuje policie v součinnosti s FAČR, LFA nebo fotbalovým klubem, dle mého je právě ve vztahu k masivním opatřením potřeba změna ve vyhodnocování rizikovitosti utkání. Rizikovitost utkání se stanovuje do tří skupin, kterými jsou a) nerizikové utkání, b) rizikové utkání, c) vysoce rizikové utkání.⁵⁵

8.4 LIGOVÁ FOTBALOVÁ ASOCIACE

Ligová fotbalová asociace (dále jen LFA) je zájmové sdružení všech profesionálních klubů v České republice, hájí zájmy ve všech oblastech jejich činností a zároveň řídí a organizuje profesionální soutěže.⁵⁶ Úzce spolupracuje i s dalšími organizacemi jako FAČR, FIFA, UEFA. Členství ve sdružení je podmíněné účastí fotbalového klubu v jedné z nejvyšších fotbalových soutěží u nás, čímž se rozumí I. a II. liga, v aktuálním ročníku.

Jednou z činností LFA je sankcionování jednotlivých klubů za přestupky fanoušků, důležité je zmínit, že sankci platí klub, nikoliv jedinec, který přestupek spáchal, pak už je na klubu, zda viníka ztotožní a kontaktuje nebo toto chování

⁵⁴ Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních čl. 4

⁵⁵ Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních čl. 5

⁵⁶ O nás | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace, created by [cit. 21.03.2023]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/o-nas>

přehledně. Tuto činnost má na starost disciplinární komise (dále jen DK) LFA. Kluby jsou primárně trestány za nezvládnuté bezpečnostní opatření, můžeme říci, že jde o jakousi formu motivace, aby v budoucnosti obdobnou situaci zvládl klub lépe. DK se zpravidla schází po každém odehraném kole, jednou týdně a na internetových stránkách poté zveřejňuje komuniké z každého jednání, kde jsou uvedeny jednotlivé přečiny v daných zápasech.

Fotbalové kluby jsou nejčastěji trestány za nesportovní chování fanoušků, DK tím rozumí používání pyrotechniky, výtržnosti fanoušků či nevhodné rasistické urážky, a za porušení povinností pořadatele (pronesení pyrotechniky do prostorů stadionu nebo házení předmětů na hrací plochu). Trestem je zpravidla peněžitá pokuta nebo uzavření části stadionu, tribuny nebo úplné uzavření stadionu pro fanoušky.

Pro příklad uvádím část komuniké ze zasedání DK LFA ze dne 16.3.2023.

Disciplinární komise potrestala klub AC Sparta Praha „B“ za porušení povinností pořadatele (nevhodné pokřiky fanoušků) v utkání 17. kola F:NL proti SK Slavia Praha „B“ peněžitou pokutou ve výši 10 tisíc korun.⁵⁷ Za stejné provinění byl potrestán i klub SK Slavia Praha „B“.

Pro ještě jeden příklad uvádím část komuniké ze zasedání DK LFA ze dne 9.3.2023, ve kterém se vyhodnocuje trest pro klub Baník Ostrava, kterým se rozumí podmíněného uzavření sektorů.

Komentář předsedy DK LFA p. Richarda Bačka: „Vnímáme, že fanouškům Baníku se opakovaně daří pronášet na stadion velké množství pyrotechniky. V poslední době jsme u ostravských fanoušků zaznamenali dokonce použití vystřelovacího typu pyrotechniky, které může vést k velmi vážnému ohrožení zdraví samotných diváků i aktérů utkání. Právě v posledním domácím utkání Baníku se jednalo o velmi nebezpečnou pyrotechniku a disciplinární komise

⁵⁷ Komuniké z jednání Disciplinární komise ze dne 16. 3. 2023 Dokumenty | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace, created by [cit. 21.03.2023]. Dostupné z: https://www.lfafotbal.cz/dokumenty?search=&id_category=2&id_month=

se rozhodla tentokrát přikročit k trestu podmíněného uzavření sektorů s tím, že podmínka platí již od následujícího víkendu na nejbližší dva měsíce.“

Dle mého názoru pyrotechnika ve formě „řízené“ pyrotechniky je krásnou ozdobou choreografie, kterou si natáčí tisíce lidí na stadionech, titulární sponzor nejvyšší české ligy, Fortuna i LFA, jej používá pro svůj videospot na sociálních sítích jako Instagram či Facebook. Britský velvyslanec Matt Field působící v České republice byl ohromen a překvapen fanouškovskou kulturou u nás, nejvíce jej uchvátila pyrotechnika a choreografie při zápase SK Slavia Praha – FC Viktoria Plzeň.⁵⁸

8.5 POŘADATELSKÁ SLUŽBA

Český právní řád, stejně jako většina evropských, nepřiznává pořadatelské službě žádná zvláštní oprávnění ani postavení ve vztahu ke sportovním utkáním. K zajištění dostatečných oprávněných pořadatelů mají sloužit návštěvní řády, která řeší pravidla chování fanoušků a důsledky jejich porušení, jak jsem psal výše. Pokud situace překračuje návštěvní řád a je vyhrcořenější a vyžadují od pořadatelů razantnější přístup, lze postupovat podle obecnějších právních institutů jako krajní nouze, nutná obrana, zadržení podezřele osoby. Pořadatel by ale i tak měl k situaci přistupovat přiměřeně a neeskalovat případné napětí.

Mezi úkoly pořadatelů patří vstupní kontrola, činnost na stadionu např. usazení diváka na místo zakoupené vstupenky, ale také nesmíme opomíjet jejich vystupování.

Důkladné kontroly jsou jedním ze základních prvků zajištění bezpečnosti sportovní události. Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že zapojením technických řešení u vstupů dochází ke zmenšení konfliktů s pořadateli a také urychlují vstup na stadion, mluvíme zde o adresném ticketingu, čtečky identifikačních znaků, karet či průkazů, turnikety a kamerové systémy. Pořadatel má mnoho možností, jak zajistit a kontrolovat dodržování návštěvního řádu, jako kontrola vnášených věcí, zabavení a uschování předmětů a věcí, které návštěvní řád zakazuje.

⁵⁸ Tohle v Anglii nemáme... Rozplýval se britský velvyslanec nad pyrotechnikou na Slavii. Inspirující, říká Tvrdek. Online. PrahaIN. 2023. Dostupné z: <https://www.prahain.cz/sport/fotbal/tohle-v-anglii-nemame-rozplyval-se-britsky-velvyslanec-nad-pyrotechnikou-na-slavii-inspirujici-rika-tvrdik-11839.html>. [cit. 2024-02-29].

Za jednu ze zbytečných kontrol považuji kontrolu botou, nikdy se pyrotechnika ani jiné předměty nepronášeli v botách a tato kontrola, která proběhla například při výjezdu pražské Slavie do Plzně, kdy hustě pršelo, mi přišla naprosto nedůstojná. Odmítne-li se návštěvník podrobit vstupní kontrole, je pořadatel oprávněn jej nepustit na stadion.

Úkolem pořadatelské služby je dohlížení na bezpečnost a pořádek uvnitř stadionu a v případech, kdy dojde k porušení návštěvního řádu zasažení způsobem adekvátním situaci, jedním z nástrojů může být vyvedení návštěvníka mimo prostory stadionu. V případech, kdy by pořadatel potřeboval ztotožnit viníka, nedisponuje žádným zákonným právním oprávněním k zjištění totožnosti viníka. Může ale postupovat dle § 63 odst. 2, písm. k) zákona o policii („Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistovi žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala.“).⁵⁹

Situace pořadatelů by se neměla dostat za hranu efektivního podílení se na zajištění bezpečnosti, jejich vystupování by jednoznačně nemělo eskalovat situaci. Pořadatelská služby by také měla dodržovat pokyny policie na místě a také pravidla vyplývající z interních pravidel FAČR a z čl. 6 Dohody mezi FA ČR a Policií ČR.

8.6 FIFA, UEFA

FIFA⁶⁰ i UEFA⁶¹ jsou také jedním z bojovníků proti diváckému násilí a v neposlední řadě i rasismu, který se na stadionech bohužel objevuje čím dál častěji. Při utkáních pod záštitou FIFA nebo UEFA můžeme vidět bannery jako „NO TO RACISM“ apod. Mezi represivní opatření u těchto organizací patří možnost odložení či přeložení zápasu v jiný den nebo jiný stadion, anulování výsledků či kontumace, odebrání bodů v soutěži nebo uzavření stadionu či uzavření tribuny, posledním opatřením jsou peněžité pokuty. Pražská Slavia má s touto problematikou zkušenost, neboť při zápasech UEFA je zakázáno stát

⁵⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

⁶⁰ Fédération Internationale de Football Association – Mezinárodní federace fotbalových asociací

⁶¹ Union Européenne de Football Association – Unie evropských fotbalových asociací

na schodech. Na Tribuně Sever naprosto běžný jev, který UEFA nejdnou potrestala peněžitou pokutou, ale při zápase s londýnskou Chelsea také uzavřením tří sektorů Tribuny Sever. Důležitou prací těchto organizací je také zaměření na osvětu fanoušků, ať už je to výše zmiňovaný rasismus nebo xenofobie a fair play⁶².

8.7 SUPPORTER LIAISON OFFICERS

Jedná se o kontaktní osobu pro fanoušky daného klubu, zkratka vychází z anglického názvu „supporter liaison officers“. Tyto osoby mají být propojením mezi fanoušky a daným klubem a mají pomoci zlepšit fotbalové prostředí u nás. SLO mají za úkol informovat fanoušky o rozhodnutí klubů, ale zároveň i klubu dávat zpětnou vazbu od fanoušků. Dobře na tomto postu pracují jedinci, kteří dříve aktivně navštěvovali fotbalové stadiony a vědí, jak fanouškovská subkultura funguje.

Pozice SLO se osvědčila již v 90. letech u německých klubů, později se tato funkce rozšířila i do okolních zemí. Od roku 2010 je pro kluby účastnících se soutěží UEFA povinná. V roce 2017 se LFA rozhodla tuto funkci povinně zavést i u našich klubů (některé ji již ale měli dříve), které podléhají licenčním požadavkům profesionálních klubů (kluby 1. a 2. ligy). LFA zajišťuje školení pro klubové SLO pracovníky a semináře zahraničních expertů, je také obvyklé, že místní SLO jezdí na stáže do zahraničí a naopak.

Dalším významným krokem ke kultivaci fanouškovského zázemí u nás bylo zapojení LFA do mezinárodního projektu LIAISE, pořádaného společností SD Europe, který byl realizován v letech 2018-2019 v rámci programu EU Erasmus+ a spolufinancovaný ze zdrojů UEFA. V tomto projektu byly fotbalové asociace České republiky, Bulharska, Portugalska, Francie, Švédska a Polska, byly zde i některé národní a celoevropské fanouškovské organizace. Šlo o vzdělávací

⁶² Fair play – hrát čistě, bez podvodů

a výměnný program zaměřující se na přístup k řešení otázek bezpečnosti při fotbalových zápasech a zejména na role SLO.⁶³

Problémem je, že spousta fanoušků menších klubů ani neví, že tato funkce u jejich klubu existuje a dopady jsou tak minimální. Pro příklad SLO pražské Slavie po každém venkovním zápase Slavie zveřejňuje na sociální síti Twitter dotazník o spokojenosti fanoušků na výjezdu. Sesbíraná data mohou pomoci k zajištění lepších podmínek pro další výjezdy.

⁶³ Supporter Liaison Officer | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace, created by [cit. 20.03.2023]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/supporter-liaison-officer>

9 DOKUMENTACE K ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI PŘI FOTBALOVÉM UTKÁNÍ

Dokumentace zajišťování bezpečnosti při fotbalových utkáních představuje klíčový prvek systematického a efektivního řízení bezpečnostních opatření na sportovních stadionech. Ve světle rostoucího významu bezpečnosti při hromadných událostech, zejména při fotbalových zápasech, je důkladná dokumentace nezbytná jak pro správu stadionu, tak i pro bezpečnostní složky, aby mohly účinně předcházet možným incidentům a zajistit ochranu všech účastníků akce. Tato kapitola se zaměřuje na analýzu procesu dokumentace zajišťování bezpečnosti během fotbalových utkání, zahrnující sběr relevantních informací, plánování bezpečnostních opatření a sledování událostí s cílem maximalizovat bezpečnost a plynulost průběhu akce.

Tou hlavní dokumentací při pořádání fotbalových utkáních první a druhé ligy v České republice je již zmíněná dohoda mezi Policií ČR, LFA/FAČR. České kluby se každoročně účastní evropských pohárů, a tudíž sem musíme zařadit i další mezinárodní dokumentace, které se vztahují i zápasům fotbalových reprezentací.

9.1 EVROPSKÉ DOHODY A ÚMLUVY

V této části budou uvedeny dokumenty obsahující dohody a úmluvy, kterými se musí řídit soutěže hrané ve státech, které jsou součástí Evropské Unie.

9.1.1 FOTBALOVÁ PŘÍRUČKA EU

Příručka obsahuje doporučení týkající se mezinárodní policejní spolupráce a opatření k prevenci násilí a jeho řešení při mezinárodních fotbalových zápasech, které zahrnují alespoň jeden členský stát. Hlavním cílem dokumentu je posílit ochranu a bezpečnost během těchto událostí. Fotbalová příručka EU by měla být aplikována ve všech členských státech s účelem minimalizace rizik v oblasti ochrany a bezpečnosti a zajištění efektivní mezinárodní policejní spolupráce.⁶⁴

⁶⁴ Usnesení Rady o aktualizované příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových zápasech, které se týkají alespoň jednoho členského státu („fotbalová příručka EU“). Úřední věstník Evropské unie [online]. 29.11.2016 [cit. 2024-02-1]. Dostupné z: [https://eurlex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016G1129\(01\)&from=FR](https://eurlex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016G1129(01)&from=FR)

9.1.2 USNESENÍ RADY EVROPSKÉ UNIE O NÁKLADECH NA PŘIJETÍ A NASAZENÍ HOSTUJÍCÍCH POLICEJNÍCH DELEGACÍ

Unesení souvisejí s mezinárodními fotbalovými zápasy, které zahrnují alespoň jeden členský stát. Hostující policisté zde mají klíčovou roli při poskytování důležitých informací pro hodnocení rizik, identifikaci potenciálních pachatelů mezi hostujícími fanoušky, koordinaci nasazení policejních zdrojů a shromažďování důkazů týkajících se násilného chování. Pokud jde o náklady a financování, hostitelská země by měla hradit náklady spojené s ubytováním a stravou, místní dopravou ve své zemi, zatímco hostující země by měla nést náklady na mezinárodní cestování a odměny pro členy své delegace.⁶⁵

9.1.3 EVROPSKÁ ÚMLUVA O DIVÁCKÉM NÁSILÍ A NEVHODNÉM CHOVÁNÍ PŘI SPORTOVNÍCH UDÁLOSTECH A ZVLÁŠTĚ PŘI FOTBALOVÝCH ZÁPASECH

Evropská úmluva o zabránění násilí a nevhodnému chování diváků při sportovních událostech, s důrazem na fotbalové zápasy, byla schválena ve Štrasburku v roce 1985 a je začleněna do smluvního rámce Rady Evropy. Česká republika se k této úmluvě připojila v roce 1995. Jednotliví členové se připojením zavazují k zajištění:

- Adekvátní veřejné finance určené k zabránění násilných a nelegálních událostí na stadionech, v jejich okolí a na přístupových cestách využívaných diváky,
- úzkou spolupráci a efektivní sdílení informací mezi policejními jednotkami na různých místech, které mají nebo mohou mít dohled nad sportovními událostmi,
- schválení a provádění právních předpisů, které určují odpovídající tresty pro osoby, jež byly prokázány jako vinné z trestných činů spojených s diváckým násilím.

⁶⁵ Usnesení rady o nákladech na přijetí a nasazení hostujících policejních delegací v souvislosti s mezinárodními fotbalovými zápasy (a jinými mezinárodními sport. akcemi), které se týkají alespoň jednoho členského státu. 29.11.2016 [cit. 2024-02-1]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11908-2016-INIT/cs/pdf>

Signatáři Úmluvy se také zavázali zajistit, že organizátoři akcí, kluby, majitelé stadionů a státní správa učiní vně i uvnitř stadionů vhodná opatření, aby bylo možné předcházet či potírat divácké násilí a výtržnosti, a to tímto způsobem:

- Konstruovat stadiony s použitím vhodných materiálů, aby poskytovaly bezpečné prostředí pro diváky, minimalizovaly možnost vzniku konfliktů mezi nimi, usnadňovaly organizaci davu, byly vybaveny vhodnými ploty nebo bariérami a nepřekážely činnosti bezpečnostních a policejních složek,
- oddělovat domácí a hostující fanoušky,
- vyloučit či zakázat vstup na stadiony recidivistům nebo lidem pod vlivem drog či alkoholu,
- zamezit při vstupech pronesení pyrotechniky či jiných bezpečnostně ohrožujících předmětů,
- zajistit spolupráci SLO a dalšími bezpečnostními složkami tak, aby byla potenciální nebezpečná situace zvládnuta.⁶⁶

9.1.4 ÚMLUVA RADY EVROPY O KOMPLEXNÍM PŘÍSTUPU K OCHRANĚ, BEZPEČNOSTI A POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB PŘI FOTBALOVÝCH ZÁPASECH A DALŠÍCH SPORTOVNÍCH AKCÍCH

V listopadu 2017 podepsala Česká republika tuto Úmluvu o komplexním přístupu. Cílem je garantovat bezpečné a příjemné prostředí během fotbalových zápasů a dalších sportovních událostí.⁶⁷

9.2 NÁVŠTĚVNÍ ŘÁD

Návštěvní řád stadionu, má za účel zajistit bezpečnost a pohodlí všech přítomných osob na zápasech či jiných akcích. Přesný návštěvní řád se může měnit v závislosti na aktuálních událostech, bezpečnostních opatřeních a předpisech. Nicméně, obvykle zahrnuje následující body: vstupní kontrola,

⁶⁶ Sdělení č. 39/2019 Sb. m. s., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích a o výpovědi Evropské úmluvy o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, a zvláště při fotbalových zápasech.

⁶⁷ Tamtéž

zákaz nebezpečných předmětů, chování na stadionu, návštěvníci s omezenou schopností pohybu, trestní sankce či dodržování všech platných právních předpisů.

10 PROGRAM SPARTY PRAHA PRO FANOUŠKY SE ZÁKAZEM VSTUPU

Fotbalový klub AC Sparta Praha v roce 2023 spustil program pro příznivce, kteří mají uložený zákaz vstupu v rámci domácích utkání Sparty. Preventivní kampaně a ukládání smluvních pokut a zákazů vstupu na základě porušení návštěvního řádu epet ARENY doplní program, který fanouškům v případě splněných stanovených kritérií umožní dřívější návrat na tribuny. Jde o reakci na bojkot spartánského kotle domácích zápasů Sparty, který nebyl spokojený s klubovým řešením přestupků některých jedinců z aktivní části kotle.

V internetovém prohlášení na stránkách klubu stojí, že klub k 1.7.2023 spustí tento program a zažádat o něj budou moci fanoušci, kteří budou mít v té době aktivní (první) zákaz vstupu na domácí utkání AC Sparta Praha. Od léta pak budou moci o vstup do projektu (minimálně tři měsíce od aktivace opatření) zažádat další fanoušci, kterým bylo zakázáno navštěvovat domácí utkání. Fanoušci s platným zákazem vstupu rovněž od klubu obdrží nejpozději v červnu tohoto roku dopis s informací o možnosti přihlášení.

„Práce s fanoušky je pro klub prioritou, záleží nám na komunikaci s naším publikem. V případě rizikového jednání na tribunách přistupujeme k represivním krokům, zároveň ale budeme poskytovat možnost se na stadion vrátit. Domníváme se, že jsou v našich řadách fanoušci, kteří si zaslouží druhou šanci,“ říká generální ředitel AC Sparta Praha František Čupr.

„Jde o koncepční krok, který jsme konzultovali se zahraničními kluby, které patří mezi špičku v práci s diváky. Inspirovali jsme se například v Holandsku,“ komentuje projekt Tomáš Křivda, člen představenstva AC Sparta Praha a ředitel komerčního úseku. *„Stanovili jsme si dva cíle: za prvé chceme i skrze tento program a edukaci nadále pracovat na celkovém zlepšení bezpečnosti na stadionu. Za druhé chceme dát publiku najevo, že umíme projevit empatii, když fanoušek udělá chybu, má zájem ji napravit a nadále chce podporovat klub přímo z tribuny.“*

Průběh projektu

1. Žádost fanouška

Účast v projektu je zcela dobrovolná, o účast si mohou zažádat všichni fanoušci, kterým byl uložen první trest (nejméně tři měsíce od aktivace tohoto opatření) jak jsem zmiňoval výše. Recidiva není tolerována a v tomto případě nelze žádat o zařazení do projektu, podobně i u doživotního zákazu vstupu na stadion.

2. Posouzení žádosti klubem

Možnost zúčastnit se mají všichni příznivci s prvním trestem s výjimkou těch, kteří

- a) se dopustili jednání, které přímo ohrozilo jiného člověka na zdraví nebo způsobilo zdravotní újmu, nebo
- b) se dopustili zvláště toxického činu (rasismus), nebo jiného jednání s obzvláště závažným následkem.

Klub může žadatele odstranit z projektu i v jeho průběhu. Obsah programu bude vždy vypracován individuálně s ohledem na provinění daného jedince.

3. Absolvování programu

Žadatel absolvuje školení (například zdravotní kurz), přednášky a preventivní programy (např. davové chování, nebezpečí vyplývající z používání pyrotechniky), dobrovolnické práce. V průběhu programu budou účastníkům udělovány kredity dle předem stanovených podmínek. Program se tedy bude skládat ze tří částí, vzdělávací, pracovní/dobrovolnická a individuální prevence.

4. Vyhodnocení účasti

Po splnění daných cílů a nasbírání stanoveného počtu kreditů (přičemž konečný počet kreditů bude stanoven koncepčně a bude stanoven podle závažnosti provinění jedince) dojde k vyhodnocení, v rámci, kterého

může být původní trest snížen až o 70 procent z původní délky trvání trestu.

Většinu nákladů spojených s projektem bude hradit klub AC Sparta Praha, spoluúčast fanouška bude v maximální výši 20 procent (předpokládaná investice fanouška v jednotkách tisíc korun)

Délka absolvování programu bude individuální, ale neměla by přesáhnout více než jeden rok, v případě kratších trestů by mělo být možné absolvovat projekt v řádech několika měsíců.

Jedním z cílů klubové strategické práce s fanoušky je nadále zvyšovat komfort a bezpečnost každého fanouška na tribunách epet ARENY. V neposlední řadě je pak ambicí AC Sparta Praha přinášet do fotbalového prostředí v České republice nové projekty a myšlenky.

Klub a tribuna.

*AC Sparta Praha*⁶⁸

Dle názoru autora je koncept tohoto programu dobrý a může být prospěšný pro fotbalovou kulturu, jedinci jistě ocení dřívější návrat na tribuny a snad si pro příště rozmyslí čin, za který by mohly pykat. Podobné programy se osvědčily již v zahraničí a doufám, že po Spartě se v blízké době připojí i další kluby české ligy.

10.1 LEGALIZACE PYROTECHNIKY

Pyrotechnika je dlouholeté téma, za které fanoušci bojují dlouho dobu a o které se vedou dlouholeté spory, tedy zda má být pyrotechnika legální či ne, jako je tomu doteď v našem právním prostředí. Je pokrytecké, když LFA či UEFA pro své reklamní spoty využívá tribuny na kterých se odpaluje pyrotechnika. Jak jsem psal již výše, kluby jsou sankciovány vysokými pokutami za něco, co si pak daná organizace dává do svých video upoutávek. Britský velvyslanec Matt Field byl účastníkem video rubriky Matchday při příležitosti utkání SK Slavia Praha – FC Viktoria Plzeň vydaného na YouTube kanále SK Slavia

⁶⁸ Program pro fanoušky se zákazem vstupu | sparta.cz. [online]. Copyright © 2023 AC Sparta Praha [cit. 21.03.2023]. Dostupné z: <https://sparta.cz/cs/clanek/program-pro-fanousky-se-zakazem-vstupu-40663>

Praha, ve kterém naprosto žasne nad fanoušky a odpálenou pyrotechnikou, mezi kterou se mimo jiné objevila i vystřelovací pyrotechnika, která nikoho nezranila, jako tomu bývá ve většině případech. Sám dodává, že v anglickém fotbale se pyrotechnika vyskytuje opravdu zřídka, ale tuhle „show“ považuje za skvělý začátek zápasu.

Samozřejmě pokud mluvíme o legalizaci pyrotechniky, měla by být používána v nejlepším úmyslu např. pro ozdobu choreografie a neměla by ohrozit ostatní účastníky utkání, odsuzují házení pyrotechniky či dělobuchů mezi ostatní fanoušky a v tomhle případě souhlasím s tresty pro viníky.

Mediální úvahy, kdy tvrdí, že fotbalová kultura na západě je vyspělá a nepoužívají pyrotechniku jsou úplně mimo. Pyrotechnika se odpaluje všude ve světě a vždy bude. V některých zemích je dokonce legalizována pod určitými podmínkami. Dokonce i ve věhlasné Anglii, která je pro spoustu lidí v mediálním prostoru naprostým beránkem, co se týče chování fanoušků, se v poslední době objevuje pyrotechnika na stadionech, ale stále i fotbalové chuligánství hlavně tedy v ulicích Anglie.

Dne 29.3.2023 vydala francouzská vláda vyhlášku, která pojednává o povolení pyrotechniky v nekrytých sportovních areálech. Francouzské profesionální kluby, po domluvě s fanoušky a vytyčení bezpečných míst pro použití pyrotechniky, budou moci organizovat pyrotechnické akce na svém stadionu bez postihu klubu či účastníků. Jde o experiment, který bude trvat 3 roky, následně proběhne vyhodnocení, zda se tato vyhláška osvědčila nebo nikoliv.⁶⁹

Pokud tedy mluvíme o řízené a kontrolované pyrotechnice, kterou odpalují pověřené lidé, a kteří například složili pyrotechnické či hasičské odborné zkoušky, pak nevidím jediný důvod, proč by nemohla být používána, pyrotechnika není zločin, i když v českém právním prostředí je.

⁶⁹ FRENCH GOVERNMENT APPROVES THREE-YEAR TRIAL OF PYROTECHNICS IN SPORTS STADIUMS. Get Football [online]. Get Football Group, 2023, 29.03.2023 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.getfootballnewsfrance.com/2023/french-government-approves-three-year-trial-of-pyrotechnics-in-sports-stadiums/>

10.2 JE STADION BEZPEČNÉ MÍSTO PRO RODINY S DĚTMI?

Často se můžeme setkat s frázemi, že „stadiony nejsou bezpečné pro rodiny s dětmi“, „tohle by se v Anglii či na západě nestalo“ apod. Já osobně si stojím za názorem a z rozhovoru, který jsem provedl s SLO Slavie Praha Martinem Bendou, si za ním stojí i on, že tyhle fráze nejsou pravdivé a tuzemské prostředí na stadionech je naprosto bezpečné. Ostatně to dokazují i aktivity např. pražské Slavie či Sparty, kteří aktuálně vyprodávají domácí zápasy jako na běžícím páse, v případě Sparty jde o dlouhodobě silnou marketingovou pozici, v případě Slavie jde o předzápasové programy, kdy se v okolí stadionu pořádají tzv. fanzóny pro fanoušky. V těchto fanzónách můžeme najít různé druhy občerstvení, aktivit spojených s klubovými legendami či hráči nebo aktivity pro nejmenší. Poslední touto aktivitou je choreoškola pod záštitou Slavie a fanouškovské organizace Tribuna Sever, kteří dali šanci nahlédnout nejmenším fanouškům, jak se vytváří choreografie. Děti měly možnost namalovat plachtu s Bartem Simpsonem, roznést kartóny za sedačky, vyzkoušet si bubnování či rozezpívání pomocí megafonu. Následně měli během zápasu SK Slavia Praha – MFK Karviná⁷⁰ svůj vlastní kotel v krajní části tribuny sever. Tato akce se dočkala skvělých ohlasů a prezentovaná choreografie, včetně kontextu, že za touto choreografií stojí děti, obletěla téměř všechny mezinárodní fanouškovské stránky po sociálních sítích.⁷¹

Obrázek 10 Choreografie vytvořená dětmi na Tribuně Sever⁷²

⁷⁰ Hráno 3.9.2023

⁷¹ Choreografie vytvořená dětmi. In: Instagram [online]. Ultras World, 5.9. 2023 [cit. 2023-09-06]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/Cwxfht-MwTp/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWFIZA==

⁷² Tamtéž

PRAKTICKÁ ČÁST

Hlavním cílem bakalářské práce bylo popsat a analyzovat subkulturu fotbalových fanoušků a do jisté míry poukázat na mýty, které o této subkultuře kolují z mediálního prostředí. Na základě tohoto cíle byl v rámci praktické části bakalářské práce realizován strukturovaný rozhovor s SLO SK Slavia Praha panem Martinem Bendou, který je mediátorem mezi Policií ČR, fanoušky a klubem. Hlavní oblasti otázek byly následující, fanoušek se nutně nerovná problém, dále zda jsou stadiony v České republice bezpečné i pro rodiny s dětmi a zda se v České republice fanouškovská kultura posunula na lepší úroveň, než tomu bylo dřív. V poslední řadě se pokusit navrhnout nová či upravit stávající opatření v souvislosti s bezpečnostními opatřeními.

V rámci šetření s kontaktní osobou pro fanoušky byly vymezeny dvě základní oblasti, kterými se otázky zabývaly:

- 1) Je každý fanoušek výtržník?
- 2) Jsou stadiony bezpečné pro rodiny s dětmi?
- 3) Je fanouškovská kultura na lepší úrovni, než tomu bylo dříve?

METODA VÝZKUMU

Ke zpracování bakalářské práce byl použit empirický výzkum, konkrétně přímé pozorování. Pozorování je cílevědomé a plánovité sledování jistých skutečností. Další empirickou metodou byl rozhovor, rozhovor patří mezi kvalitativní výzkum, kde autor vybral tři základní oblasti, které v závěru práce chtěl falzifikovat či verifikovat.

TECHNIKA SBĚRU DAT

Autor použil metodu rozhovoru a to 15. února 2024 s panem Martinem Bendou, který je mediátorem mezi Policií ČR, fanoušky a klubem. Účastní se pravidelných bezpečnostních schůzek před fotbalovým utkáním ve spolupráci s Policií ČR nebo zasedání pracovní skupiny LFA, která by měla sloužit ke kultivaci fanouškovské subkultury v České republice.

11 ROZHOVOR S „SUPPORTER LIAISON OFFICER“ (SLO) SK SLAVIA PRAHA

Dne 15. února 2024 byl realizován strukturovaný řízený rozhovor dle scénáře položených otázek s panem Martinem Bendou, hlavním koordinátorem klubu SK Slavia Praha s fanoušky. Hlavními tématy rozhovoru byli fanoušci, jeho práce jako SLO, spolupráce s LFA a Policií ČR a celkově bezpečnost na stadionech v České republice. Rozhovor trval půl hodiny a byl zaznamenán na diktafon se svolením pana Bendy.

Rozhovor jsem začal otázkou, jaká je vlastně náplň práce pana Bendy, jakožto SLO. *Pan Benda zdůraznil, že bezpečnostní ředitel stadionu a SLO není jedna a ta samá osoba, jelikož i LFA či UEFA tlačí na kluby, aby tyto pozice byly rozdělovány, přestože obě pozice spolu mohou skvěle spolupracovat. Hlavně z toho důvodu, že SLO je tam od toho, aby zohledňoval názory a potřeby fanoušků, kdežto bezpečnostní manažer je zde spíše od toho klubového hlediska, kdyby to konala jedna a ta samá osoba, mohlo by defacto docházet ke střetu zájmů. Práce SLO by se dala rozdělit do tří oblastí - 1. je spíše dlouhodobá, jestli vše funguje, jak má, udržování kontaktů s dalšími subjekty apod., 2. je vše, co se týče administrativy, ať už s LFA, UEFA či FAČREM nebo ostatními kluby, nebo Policií ČR, co vše fanoušci vůbec potřebují vědět, aby mohli vycestovat apod., 3. je již samotný zápas, být na místě pro fanoušky a řešit aktuální problémy. Den před rozhovorem jsem zaregistroval problém s puštěním bubnu do sektoru hostů ve Zlíně. Pan Benda sdělil, že Policie ČR měla problém s puštěním bubnu, protože neměl průhlednou blánu a policie se domnívala, že je uvnitř ukryta pyrotechnika, nakonec se vše dokázalo vyjednat a buben byl vpuštěn.*

Další otázka směřovala na fungování funkce SLO v České republice a zda kluby plnění funkce SLO dodržují. *„Většina klubů v české lize oficiálně dodržuje požadavek na SLO, což znamená, že uvádějí kontaktní osobu zodpovědnou za tuto oblast. Nicméně skutečná míra naplnění tohoto požadavku je rozdílná. Regulace vyžadují, aby se SLO věnoval alespoň částečně této roli, ideálně na půl úvazku. Avšak kontrola dodržování tohoto pravidla není běžnou praxí. Kluby jako Slavia, Sparta a Bohemka obvykle mají SLO s dostatečnou kapacitou, zatímco menší kluby mohou mít SLO, který se této úloze věnuje málo nebo vůbec.“*

Mojí další otázkou byly pravomoci security, kdy v českém právním prostředí chybí zákon o SBS. „Je to jednou z možných cest, kterou by se český fotbal mohl ubírat. Avšak zda je správná či špatná, není úplně jasné. V diskusích veřejného prostoru se obvykle soustředí na události jako pyrotechnika, policejní zásahy nebo chování fanoušků, ale často chybí hlubší odborná debata. Po incidentu všichni náhle mají názor, ale pak se vše uklidní a žádné dlouhodobé diskuse neprobíhají. Domnívám se, že chybí systematická diskuze o správném postupu včetně bezpečnostních opatření. Navzdory profesionální úrovni security na českých stadionech by mohlo být vhodné provádět častější školení, zejména v oblasti jednání s určitými situacemi.“ Zde mám poznámku, aby se nestávaly situace jako v Českých Budějovicích, kdy bezpečnostní služba napadla fanouška. *Pan Benda souhlasí a dodává, že by měl být nějaký kontrolní dohled, snažit se profesionalizovat to security prostředí, nejen prostě nabrat partu chlápků, kteří si myslí, že si můžou bouchnout.“*

Další otázky směřovaly k bezpečnosti na stadionech, kdy se můžeme setkávat s názory jako „stadion není bezpečným místem pro rodiny s dětmi“ a často diskutované pyrotechnice. „Stadiony v Česku jsou bezpochyby jedny z nejbezpečnějších v Evropě. I když občas dojde k incidentům, jako nedávný případ s dělobuchem na derby mezi fanoušky Sparty a Slavie, důležitá je jak prevence, tak řešení následků. Veřejnost očekává, že pachatel bude dopaden a potrestán, což slouží jako prevence pro potenciální budoucí přestupky. I přes vzácné incidenty je český fotbal obecně velmi bezpečný. Každý incident je jako kapka v moři a důležité je, jak se s ním nakládá – pokud se následky řeší adekvátně, není důvod k obavám o celkovou bezpečnost.“

Dále k pyrotechnice dodává: „Myslím si, že českému fotbalu by to mohlo pomoci, pokud by se podařilo řešit otázku pyrotechniky. Mnoho fanoušků ze zahraničí právě pyrotechnika láká a vnímá ji jako obohacení fotbalového zážitku. Avšak pyrotechnika je oficiálně zakázána, takže nelze říci, že ji tady podporujeme, i když ji někteří fanoušci oceňují. Diskuse o této problematice by měla probíhat, ale než se k něčemu takovému dobereme, musí se nejdříve změnit zákon. Aktuálně není možné upravit pravidla, která by umožňovala

pyrotechniku na fotbale. Například skandinávský model je více na hraně zákona a spíše toleruje použití pyrotechniky, zatímco Francie zvolila cestu legalizace s přísnými podmínkami. Tato cesta je pravděpodobnější, aby předešla šedé zóně a zneužití pyrotechniky. Pokud by pyrotechnika byla používána odpovědnými jedinci s odpovídajícími pyrotechnickými nebo hasičskými zkouškami a byla by doprovázena veškerými bezpečnostními opatřeními, jako jsou hasicí přístroje a zdravotní péče, mohlo by to být proveditelné. Tím bychom se například mohli stát průkopníky, spolu s Francií, v Evropě.“

Má další otázka mířila ke komunikaci s Policií ČR, LFA, a hlavně ke vzniku pracovní skupiny na trase kluby, LFA a PČR. Dále jsem se ptal na komunikaci s fanouškovskými skupinami, jakou je například Tribuna Sever. „Taková skupina již vznikla a minulý týden jsme měli již čtvrté setkání. Dokonce se podruhé účastnila i policie. Probíráme různé otázky a společně diskutujeme o možnostech zlepšení situace. Myslím si, že máme první úspěchy a je důležité pokračovat v práci této skupiny a hledat další výsledky do budoucna.“

K otázce fanouškovských skupin dodává: „Pravidelně se setkáváme s fanouškovskými skupinami a jednotlivci na denní bázi. Mají možnost mě kontaktovat kdykoli, pokud mají problémy. Pravidelně se také scházíme na strategických schůzkách, kde diskutujeme o střednědobých a dlouhodobých projektech, stejně jako krátkodobých záležitostech. Každá skupina má své vlastní zájmy a důvody, proč chodí na fotbal, a klub se snaží tyto zájmy reflektovat a přizpůsobit se, aby byli fanoušci spokojeni. Bez ohledu na to, zda jde o oficiální fanouškovské skupiny, jako je Tribuna Sever nebo Odbor přátel, nebo o menší skupinky s vlastními aktivitami, klub se snaží vytvořit prostředí, ve kterém se všichni cítí příjemně. Nejde jen o fanoušky na stadionech, ale třeba i historický odbor nebo komise se pak zabývají badáním historie klubu a jsou zde i jednotlivci, kteří mají hluboký vztah k historii Slavie a jsou zapojeni do tohoto procesu.“

Následující otázka se opět věnovala fanouškům, ovšem těm problémovým, zajímalo mě, zda na Slavii existuje podobný program pro fanoušky s trestem jako na druhém břehu Vltavy, tedy na Spartě. „Ano, existuje. Byl zaveden předloni a funguje na principu odpouštění trestů výměnou za práci na uklízení na venkovních zápasech v sektoru hostů. Pokud jednatel spáchá určitý

přestupek, jako je například odhození kelímku na hrací plochu, nabídneme mu možnost odpracování trestu. Po určitém množství odpracovaných hodin mu poté umožníme jednorázový vstup na domácí zápas. Pokud takto odpracuje celou sezónu, celý trest mu je prominut.“

Pokračovali jsme problémy ve vztahu k bezpečnosti, a to jak aktuálními, tak jak potencionální problémy řešit a reagovat na ně, popřípadě jak jim předejít pro příště. *„Největším problémem je komunikace, která se sice za poslední roky významně zlepšila, ale stále je třeba na ní pracovat. Každý výjezd je zpravidla v kompetenci jiné policejní složky, což může způsobovat problémy, protože ne všechny kraje mají stejné zkušenosti s fanoušky nebo s prací SLO a klubů na vyšší úrovni. Například v Praze, kde se koná mnoho mezinárodních a národních zápasů, je spolupráce plynulejší a více osvědčená, zatímco v menších městech může být komunikace obtížnější. Je tedy stále co zlepšovat, ale věřím, že se to podaří.“* Co se týče řešení konfliktů na místě dodává: *„S naší skupinou na výjezdy jezdí bezpečnostní personál, stejně jako stevardi, kteří jsou přítomni i na domácích zápasech. Pokud dojde k nějakému konfliktu, prioritou je zklidnění situace a oddělení zúčastněných stran. Já jako mediátor se snažím nezapojovat do přímého řešení konfliktu, ale spíše řešit situaci a hledat možná řešení pro budoucnost.“* Dále také pan Benda dodává, že za každý výjezd se posílá dotazník, který si následně vyhodnocuje, aby pro příště věděl, co by šlo na daném místě příště vylepšit.

Mou další poznámkou byla opět fráze „stadiony pro rodiny s dětmi“ či dnes už spíše vtipná fráze užívaná fanoušky na sociálních sítích „to by se v Anglii či na západě nestalo“. *„Myslím, že vždy najdeme někoho, kdo bez hlubší znalosti věci prohlašuje něco s předsudky. I když je to bezpečnější, předsudky stále přetrvávají u některých lidí. Přestože slogan „to by se v Anglii fakt nestalo“ je dnes spíše vtipem, někteří lidé ho rádi používají na Twitteru pro cokoliv, co se děje v Anglii. Co se týče rodin s dětmi, podařilo se nám bořit mýtus a většina populace se již necítí ohroženě. I když vždy najdeme někoho, kdo tvrdí opak, naším cílem není přesvědčovat každého jednotlivce, že vše je ideální. Naším cílem je zajistit, aby se většina fanoušků cítila šťastně a bezpečně. Pokud se takto cítí, považujeme to za úspěch.“*

Dále jsem měl dotaz na přístup policie u nás versus zahraničí, neboť i já jsem se účastnil mezinárodních zápasů Slavia např. v Itálii či Německu. *„Myslím si, že situace tady není ani lepší, ani horší než jinde. Každá země má svou policii a každé místo je odlišné. Byl jsem v zemích, kde byla situace násobně horší, ale také v místech, kde byla situace jiná, ale ne nutně horší. Některé věci, se kterými jsme se setkali jinde, by se tady nemusely stát, a naopak jsme zažili i pozitivní příklady. Věřím však, že se situace mění, i když každá země má své důvody pro svůj režim policie. V Česku se situace kolem fotbalu za poslední roky zlepšila, jak naznačují i statistiky policie, které ukazují pokles trestných činů souvisejících s fotbalem po pandemii. Myslím si, že policie vidí pokrok a svůj přístup k fotbalu mění. Ve srovnání se zahraničím jsem například při porovnání s Římem zaznamenal, že česká policie je profesionálnější a funguje lépe.“*

V návaznosti na předchozí otázku mě zajímala také nejhorší zkušenost v roli SLO, kterou musel pan Benda řešit. *„Nejhorší zážitek jsem měl na mém druhém výjezdu v roli SLO do Kodaně, kde se situace trochu vymkla kontrole kvůli alkoholu a došlo k velkému konfliktu mezi dvěma skupinami fanoušků. Tento incident vedl k několika zadrženým, a dokonce k tomu, že jsme byli na dalším zápase v Bordeaux bez fanoušků kvůli opatřením UEFA.“*

Má poslední otázka směřovala k osobním přáním do následujících sezón. *„Na závěr bych si přál, abychom překonali rekord v návštěvnosti na fotbale, nejenom na Slavii, ale v celé lize. Chci, aby se začaly stavět moderní a větší stadiony pro fanoušky, aby český fotbal rostl nejen sportovně, ale i co se týče zájmu diváků. Přeci jen, jak někteří na sociálních sítích tvrdí, český fotbal je nejlepší na světě. Chci, aby více lidí chodilo na zápasy a poznalo, že to je skvělý zážitek, nejen tady v Edenu, ale v celém Česku.“*

11.1 VYHODNOCENÍ OKRUHU OTÁZEK

Na začátku praktické části byly stanoveny 3 okruhy. „Zda je každý fanoušek výtržník.“ „Zda jsou stadiony bezpečné pro rodiny s dětmi.“ „Zda se v České republice fanouškovská kultura zlepšila oproti dřívějším dobám.“

První okruh se týkal otázky, zda je každý fanoušek výtržník. Na základě rozhovoru s panem Bendou lze říci, že rozhodně není každý fanoušek výtržník, ovšem stále je na českých stadionech najdeme, jako tomu bylo například v derby mezi Slavíí a Spartou, kdy došlo k hození dělobuchů z hostujícího sektoru do vedlejšího sektoru. To nutně ale neznamená, že stadiony navštěvují pouze výtržníci a pokud se proti těmto jednotlivým výtržníkům bude bojovat, budou stadiony nadále bezpečným místem.

Druhý okruh otázek se věnoval tomu, zda jsou stadiony bezpečným místem pro rodiny s dětmi, jak lze často v médiích slyšet. Z rozhovoru, a i mého osobního pohledu usuzuji, že stadiony v České republice jsou jednoznačně jedny z nejbezpečnějších v Evropě, ne-li na světě. Míra fotbalového chuligánství se zde objevuje velmi zřídka, sem tam se nějaký problémový výtržník objeví, ale pokud se tyto problémy následně řeší, není důvod o bezpečnosti pochybovat. Stadiony tedy můžeme označit za bezpečné místo.

Třetím okruhem otázek bylo, zda se u nás v České republice fotbalová kultura zlepšila oproti dřívějším dobám. Pan Benda, ale i zástupci Policie ČR, se shodují, že fotbalová subkultura u nás je opravdu na vzestupu. Oproti 90. létům minulého století je situace daleko lepší. Co se týče excesů a diváckého násilí, nalezneme je opravdu málokdy a jsou spíš kapkami v moři. Koneckonců to potvrzuje i rostoucí průměrná návštěvnost na českých stadionech, kdy by se v roce 2024 mohl překonat dávný rekord. Tudíž můžeme verifikovat, že fotbalová kultura se v České republice výrazně posunula a kultivovala.

12 DISKUSE A NÁVRHY NA ZMĚNY

Jakožto jeden z účastníků fotbalových utkání a student PA ČR si stojím za názorem, že by se měla zlepšit komunikace subjektů zajišťujících bezpečnost při fotbalových utkáních, ostatně tohle uznává i sama policie v podcastu „*Football Club*“. Myslím si, že manévry, které nastanou ve spojitosti s fotbalovými utkáními, jsou často přehnaná a dovolím si tvrdit, že vynaložené peníze by se daly využít jinde, než tomu je při opatřeních zajišťujících fotbalové, ale i jiné sportovní utkání. Trestná činnost spojená s fotbalovými utkáními je opravdu minimální a za mě, ale i další fanoušky, není třeba takových počtů policistů, psovodů, koní či vrtulníku.

Dále bych volil vhodnější přístup policie vůči fanouškům, omalovánky pro děti, které znázorňují umravňování fanoušků policisty mi nepřijdou zrovna korektní k dnešní době. Myslím si, že fotbalová kultura nestojí pouze na fanoušcích, ale i na subjektech pohybujících se okolo fotbalového utkání, jedine společnými kroky můžeme fotbalové prostředí u nás tvořit lepším.

Velmi kvituji zlepšující se podmínky na mnoha stadionech jak pro domácí, tak pro fanoušky hostů, přeci jen, fotbal se hraje hlavně pro lidi a zasloužíme si mít na tribunách důstojné podmínky. Bohužel, stále se setkáváme se sektory, které jsou například oploceny dvojitým plotem a do toho je přes něj natažená síť, kdy pak prakticky na hřišti nejde vidět nic a fanoušek má zkažený zážitek, i když cestoval ve svém volném čase např. z Prahy do Karviné.

Vítanou změnou by též mohla být změna pravomocí u soukromých bezpečnostních služeb, jelikož v ČR stále chybí zákon o fungování SBS. Myslím si, že by jim dané větší pravomoci, které by mohly ze zákonů vyplývat, daly větší volnost ohledně bezpečnostních opatření během sportovních utkání a třeba by nebylo třeba velkých a nákladných opatření Policie ČR, která by mohla být využita jinde.

ZÁVĚR

Fotbalové chuligánství bylo v dřívějších dobách, zejména v 90. letech minulého století a na přelomu tisíciletí, velkým problémem, hlavně kvůli politickým změnám v České republice. Divácké násilí je ovšem v dnešní době v České republice téměř minimální. Na stadionech se opravdu jen zřídka vyskytne nějaká šarvátka fanoušků či projev diváckého násilí, a po zásluze jsou tyto aktivity potrestány díky právnímu systému.

Nelze jednoznačně říci, že je fotbalový stadion bezpečným místem pro většinu populace, u někoho pouhé bubnování či skandování může vyvolat strach či nejistotu, nicméně tohle k fotbalu patří a je to běžná věc pro fanoušky. Hry obecně již v historii budily emoce a ty ke sportu neodmyslitelně náleží.

Cílem této bakalářské práce bylo poukázat na mýty o fanouškovské subkultuře, a také, že je stadion bezpečným místem. Praktickou část tvoří rozhovor s odborníkem z praxe a návrh či úprava realizovaných bezpečnostních opatřeních ve spojitosti s fotbalovým utkáním, ale i ve vztahu k pyrotechnice, ve kterých autora inspiroval pan Benda z provedeného rozhovoru. V práci se autor snažil co nejvíce využít nasbíraných zkušeností z návštěv fotbalových utkání a promítnout je do bakalářské práce.

Závěrem by autor chtěl ještě dodat, že z jeho osobního pohledu je fotbalové prostředí v České republice bezpečné a je bezpečné i pro rodiny s dětmi. Po celém stadionu, a dokonce i v kotli, se objevují děti, které jsou naprosto nadšené fanděním, choreografií nebo pyrotechnikou. Přeci jen to potvrzuje i fakt, že lze pozorovat rostoucí návštěvnost na fotbalových stadionech, nejedná se pouze o skalní fanoušky, ale právě i o rodiny s dětmi. Autor věří, že prostředí se bude dále zlepšovat, jako je tomu v posledních měsících, především díky autorům podcastu Za čárou a panu redaktorovi Jaroslavu Plašilovi, ale i díky fotbalovým funkcionářům, zejména SLO Slavie Praha, Sparty Praha a Bohemians Praha, kteří odvádějí skvělou práci pro fotbalovou subkulturu. Snad i další fotbaloví fanatici začnou tato témata šířit do širší společnosti a mainstreamových médií, aby se situace co nejvíce zlepšovala.

Autor také věří, že selepší postoj jednotlivých klubů, zejména co se týče hostujících fanoušků, na spoustě stadionech v České republice můžeme vidět nedůstojné hygienické podmínky, ale i co se týče výhledů ze sektoru hostů. Je běžné, že člověk, co jede za fotbalem z Prahy do Karviné pak prakticky na hřišti vůbec nic nevidí, neboť před ním stojí vyztužený plot doplněný o síť.

Dále autor doufá, že selepší komunikace jednotlivých subjektů zajišťující bezpečnost při fotbalových utkáních, sama Policie ČR dodává, že vnímá zlepšující se chování fanoušků, ale zároveň registruje narůstající počet nespokojených fanoušků ve vztahu k bezpečnostním opatřením a sama uznává, že to v komunikaci občas drhne.

Bezpečnost na fotbalových stadionech a v okolí stadionu je jednoznačně dlouhodobý proces, který neustále probíhá. Bezpečnostní složky musí v dnešní době pracovat s mnoha alternativními možnostmi potenciálních hrozeb, vzhledem i k vývoji ve světě, kdy by mohlo dojít k fatálním následkům. Zároveň také všechny opatření bezpečnostních složek nejsou šťastné, kdy má autor zkušenost z Hradce Králové, kde byl vytvořen úzký špalír z členů SPJ, kde došlo k tlačenci a následnému zákroku policie proti fanouškům, kteří za tlačenci, která byla vyvolána, prakticky nemohly. Zároveň ne všichni v mediálním prostoru jsou dle autora kompetentní k vyjadřování o fotbalové subkultuře.

SEZNAM LITERÁRNÍCH ZDROJŮ

1. KASAL, Josef. Násilí na stadionech jako odraz kultury. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-362-8.
2. MAREŠ, Miroslav, Marek SUCHÁNEK a Josef SMOLÍK. Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury. Brno: Centrum strategických studií, 2004.
3. SEKOT, Aleš. Úvod Do Sociální Patologie / Aleš Sekot. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010.
4. SEKOT, Aleš. Sociologické problémy sportu. Praha: Grada, 2008. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.
5. SLEPIČKA, Pavel. Divácká reflexe sportu. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1838-8.
6. SMOLÍK, Josef. Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7.

SEZNAM PRÁVNÍ ÚPRAVY

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

Usnesení Rady o aktualizované příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových zápasech, které se týkají alespoň jednoho členského státu („fotbalová příručka EU“)

Sdělení č. 39/2019 Sb. m. s., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích a o výpovědi Evropské úmluvy o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, a zvláště při fotbalových zápasech.

Usnesení Rady o nákladech na pozvání a nasazení hostujících policejních delegací v souvislosti s mezinárodními fotbalovými zápasy (a jinými mezinárodními sportovními akcemi)

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

1. Výroční choreografie Tribuny Sever. In: Facebook [online]. Tribuna Sever, 7.11. 2022. Dostupné z: <https://www.facebook.com/tribunaseverslavia/posts/pfbid0beh42JTbpaZQi cRRBF4Z8cyK3qRUF4YNYBCR2398b8sNJ18NrTssr8UUwCRjRPYI>
2. Kriminalita – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
3. TOPlist. TOPlist – audit návštěvnosti webových stránek [online]. Copyright © 1997. Dostupné z: <https://www.toplist.cz/all/?search=hooligans.cz>
4. Anglie: Millwall vs Sparta Praha (23.03.2019). Home [online]. Dostupné z: http://www.hooligans.cz/domains/hooligans.cz/index.php/reports/czech/98-2019/6100-anglie-millwall-vs-sparta-praha-23-03-2019?fbclid=IwAR1AMc6pPXa2q8JdKrM4sPIJ16wE1PK7G_d9YWUVNCj t1xQfXjWn3mAvkCs
5. Den, kdy zemřel fotbal. Od tragédie na bruselském stadionu Heysel uplynulo 35 let - Aktuálně.cz. Sport - Aktuálně.cz [online]. Copyright ©. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/liga-mistru/den-kdy-zemrel-fotbal-od-tragedie-na-bruselskem-stadionu-hey/r~8d64bc80a19811ea9c800cc47ab5f122/>
6. Chelsea remember Matthew Harding with tribute programme cover for Manchester United clash – Mirror Online. The Mirror: The Heart of Britain [online]. Copyright ©2023 a Reach plc subsidiary. Dostupné z: <https://www.mirror.co.uk/sport/football/news/chelsea-remember-michael-harding-tribute-9109356>
7. Police identify 'Hitlerson' fan from Lazio-Roma derby. Wanted in Rome | Italy's news in English – Wanted in Rome [online]. Copyright © 2023. Dostupné z: <https://www.wantedinrome.com/news/italy-police-identify-hitlerson-fan-lazio-derby-rome.html>
8. ITALY - HOOLIGAN WAR!. [online]. Copyright ©. Dostupné z: <https://www.vice.com/en/article/9bdvbw/italy-hooligan-war>
9. Sektor hostů v Pardubicích. In: Twitter [online]. Jaroslav Tvrdík, 2.2.2023. Dostupné z: <https://twitter.com/JaroslavTvrdik/status/1621136325947555840>
10. Slavia Praha - Viktoria Plzeň (11.03.2023). Home [online]. Dostupné z: <http://www.hooligans.cz/domains/hooligans.cz/index.php/reports/czech/107-2023/8000-slavia-praha-viktoria-plzen-11-03-2023>
11. Klec a vězení v sektoru hostů na novém stadionu Pardubic? Nedůstojné, říká Tvrdík. Může za to policie, říká klub – Ruik. Ruik: Sportovní novinky [online]. Copyright © 2017. Dostupné z: <https://www.ruik.cz/klec-a-vezeni>

v-sektoru-hosti-na-novem-stadionu-pardubic-nedustojne-rika-tvrdik-muze-za-to-policie-rika-klub/

12. Policisté na pražském letišti cvičili zákrok proti fotbalovým fanouškům, kteří se pokusili unést letadlo | Týdeník Policie. Týdeník Policie | Modří už vědí... [online]. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/policiste-na-prazskem-letisti-cvicili-zakrok-proti-fotbalovym-fanouskum-kteri-se-pokusili-unest-letadlo/>
13. Squatterři obsadili na odpoledne budovu v Praze 10, po dohodě odešli | ČeskéNoviny.cz. České noviny | ČeskéNoviny.cz [online]. Copyright © Copyright. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/squatterri-obsadili-na-odpoledne-budovu-v-praze-10-po-dohode-odesli/2290819>
14. Twitter post. In: Twitter [online]. Copyright © 2023 Twitter, Inc. Dostupné z: <https://twitter.com/Woltaire77/status/1637187601823064065>
15. Policie u fotbalu: „Slávisté vyvolávají konflikty.“ (Sta)tisíce za vrtulník | iSport.cz. iSport.cz - Sportovní zprávy, výsledky, reportáže [online]. Copyright © 2001. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2022-23/428954/policie-u-fotbalu-slaviste-vyvolavaji-konflikty-sta-tisice-za-vrtulnik.html>
16. VAVRDA, Antonín. Emoce na Slavii: fanoušci napadli vedení, demolovali stadion. Lidovky [online]. Praha: MAFRA, 2011. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/emoce-na-slavii-fanousci-napadli-vedeni-demolovali-stadion.A110505_183101_In-fotbal-prvni-liga_ant
17. MÁDL, Luděk. Házeli světlice do lidí, teď fanoušky čeká soud. Slavia chce přes milion [online]. Praha: Seznam Zprávy, 2020. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/hazeli-svetlice-do-lidi-ted-fanousky-ceka-soud-slavia-chce-pres-milion-100451>
18. V Indonésii zemřelo při nepokojích po fotbalovém zápase 125 lidí, zraněných je přes tři stovky | iRozhlas – spolehlivé zprávy. iRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/indonesie-fotbal-tragedie-smrt-umrti_2210020449_bko
19. Stanovy FAČR. In: FAČR [online]. 2019. Dostupné na: <https://facr.fotbal.cz/document/download/85915>
20. Historie LFA | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/historie-lfa>
21. Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních FAČR | FOTBAL.CZ. FAČR | FOTBAL.CZ [online]. Copyright © eSports.cz, s.r.o. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-rozhodnuti/13910>
22. O nás | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/o-nas>

23. Komuniké z jednání Disciplinární komise ze dne 16. 3. 2023 Dokumenty | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace. Dostupné z: https://www.lfafotbal.cz/dokumenty?search=&id_category=2&id_month=
24. Supporter Liaison Officer | Ligová fotbalová asociace. Ligová fotbalová asociace [online]. Copyright © 2019 Ligová fotbalová asociace. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/supporter-liaison-officer>
25. Program pro fanoušky se zákazem vstupu | sparta.cz. [online]. Copyright © 2023 AC Sparta Praha. Dostupné z: <https://sparta.cz/cs/clanek/program-pro-fanousky-se-zakazem-vstupu-40663>
26. FRENCH GOVERNMENT APPROVES THREE-YEAR TRIAL OF PYROTECHNICS IN SPORTS STADIUMS. *Get Football* [online]. Get Football Group, 2023, 29.03.2023. Dostupné z: <https://www.getfootballnewsfrance.com/2023/french-government-approves-three-year-trial-of-pyrotechnics-in-sports-stadiums/>
27. Tabulka Rizikovosti. In: X [online]. Tomáš Martinec, 9.2.2024. Dostupné z: <https://twitter.com/TMartinec/status/1747950534491840767v>
28. Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technopárty STČ 06/IZS. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>. [cit. 2024-02-19].
29. Hillsborough disaster. Online. Britannica. 2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Hillsborough-disaster>. [cit. 2024-02-19].
30. Choreografie vytvořená dětmi. In: Instagram [online]. Ultras World, 5.9. 2023 [cit. 2023-09-06]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/Cwxfht-MwTp/?utm_source=ig_web_copy_link&igshid=MzRIODBiNWFIZA==
31. Tohle v Anglii nemáme... Rozplýval se britský velvyslanec nad pyrotechnikou na Slavii. Inspirující, říká Tvrdík. Online. PrahaIN. 2023. Dostupné z: <https://www.prahain.cz/sport/fotbal/tohle-v-anglii-nemame-rozplyval-se-britsky-velvyslanec-nad-pyrotechnikou-na-slavii-inspirujici-rika-tvrdik-11839.html>. [cit. 2024-02-29].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Choreografie Tribuny Sever	12
Obrázek 2 Příklad rozvinuté vlajky na anglických stadionech.....	25
Obrázek 3 Sraz fanoušků Slavie na náměstí v Dortmundu	30
Obrázek 4 Pochod fanoušků Slavie na stadion Dortmundu.....	31
Obrázek 5 Sektor hostí v Pardubicích.....	32
Obrázek 6 Sundaný přední plot v sektoru hostí	32
Obrázek 7 Statistické shrnutí rizikovosti jednotlivých klubů v podzimní části FL	41
Obrázek 8 Statistické shrnutí jednotlivých kol podzimní části FL.....	43
Obrázek 9 Policejní manévry při finále poháru v Olomouci	53
Obrázek 10 Choreografie vytvořená dětmi na Tribuně Sever	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet policistů, zvířat, techniky a fanoušků	39
--	----

PŘÍLOHY

Příloha 1 – Otázky k rozhovoru s redaktorem Jaroslavem Plašilem

- 1) Co vás vedlo ke psaní této rubriky?
- 2) Cítil jste se jako nepravděelný účastník/neaktivní fanoušek fotbalových utkání ohrožen na bezpečnosti, a pokud ano, proč tomu tak bylo?
- 3) Jaký je Váš názor jako neaktivního fanouška na bezpečnostní opatření Policie ČR?
- 4) Kdybyste mohl navrhnout jiná/upravit současná opatření, jak byste je upravit, popř. navrhl možná nová opatření.

Příloha 2 – přímý přepis rozhovoru s SLO SK Slavie Praha Martinem Bendou

- 1) Co je teda vlastně převážně náplní vaší práce, jakožto SLO vlastně vaší náplní je práce s fanoušky, ale tím hlavním, kdo má na starost bezpečnost diváků, je bezpečnostní ředitel Slavie.

SLO: Ano je to tak. Bezpečnostní ředitel a SLO není ta 1 a ta samá. Zase naopak UEFA a LFA hodně tlačí na to, aby ty pozice byly rozděleny. Protože, ačkoliv můžou ty 2 pozice spolu skvěle spolupracovat, tak ve chvíli, kdy to dělá jenom ten samý člověk, tak je to vlastně svým způsobem střet zájmů, protože SLO je tam od toho, aby zohledňoval nějakým způsobem pohled a názor a potřeby fanoušků. Zatímco bezpečnostní manažer je tam hlavně od toho, aby koukal na to klubový,

na tu bezpečnost, ale samozřejmě, ale i ty klubové zájmy. Takže je dobrý, když jsou oba v nějaký souladu, ale není dobrý, když to je. 1 a ta samá osoba. Co se týče náplně práce, tak by se to dalo rozdělit do tří oblastí. Ta 1 je taková jako dlouhodobá, kdy prostě nějakým způsobem se samo stará o to, jak ta práce se tam už doma vypadá, jak funguje a co co. To všechno jako obnáší. Ta 2 je spíš taková administrativní to kontakt s UEFOU, s LFA, FAČRem s ostatními kluby, ale třeba i s policií, s bezpečnostními složkami. A to je spíš takové, to dalo by se říct, příprava na zápas. To znamená, co vlastně fanoušci potřebují vědět k tomu, aby mohli vyrazit někam na zápas. Co čemu všemu se dá předejít, aby. A aby to dopadlo co nejlíp, ať je to třeba choreografie, buben, megafon a tak dále a 3 oblast tak to je výjezd samotný, to znamená být na tom místě, kde je ten zápas. Být tam pro fanoušky a řešit aktuální nějaký problémy, nebo nějaký náležitosti pozitivní, negativní a snažit se, aby to všechno proběhlo v pohodě, aby fanoušek byl spokojen s tou návštěvou.

A třeba konkrétně včera ve Zlíně vím, že byl problém s bubnem. Co konkrétně tam vlastně policie měla za problém? (14.2.2024)

SLO: Buben, tam byl problém, že buben byl neprůhledný a policie si myslela, že uvnitř je pyrotechnika, ale podařilo se to vyjednat a nebyl důvod proč buben nevpustit.

- 2) A vlastně, jelikož funkce SLO, je v posledních letech povinná. Teď nevím přesně, kdy se to zavedlo konkrétně u LFA nebo jako v český lize, dodržují to všechny kluby?

SLO: Oficiálně to dodržují, protože to plnění je vlastně dobře, že každý klub musí uvést kontakt na člověka, který si touhle tou oblastí zabývá. Ale to, jestli ten skutečně člověk pak jde a dělá tu agendu aspoň na částečný úvazek, protože myslím, že ty regule říkají, že ten člověk se musí věnovat aspoň na půl úvazek, prostě na nějakou část toho úvazku, ale jestli to pak jako tak, jak to už samozřejmě v tuto chvíli se nekontroluje, takže jsou kluby, jako je Slavia, Sparta, Bohemka, kde se tomu věnuje člověk s dostatečným s dostatečnou kapacitou a pak jsou kluby menší a nebudu jmenovat konkrétně, ale menší kluby, který to dělají buď málo nebo dokonce vůbec

- 3) Pomohla by změna pravomocí security? Kdy vlastně v České republice chybí zákon o soukromých bezpečnostních službách? Konkrétně ve vztahu k těm policejním opatřením, aby nebyly třeba tak velká.

SLO: Je to samozřejmě jedna z cest, kterou by se český fotbal mohl vydat. Já nevím, jestli správná nebo špatná. Já si myslím, že v tomto ohledu tady chybí trochu odborná diskuze, protože se tady vlastně vždycky dostane do veřejného prostoru nějaká diskuze typu pyro nebo něco se stalo, Policie ČR zasáhla nepřiměřeně nebo fanoušci naopak něco provedli. A že vlastně vždycky, když si něco takhle stane, tak najednou všichni prostě mají potřebu se k tomu vyjádřit. Všichni ví nejlíp, jak by to mělo všechno fungovat a pak to utichne a pak je zas jako klid a nic se jako neděje. Jo, že vlastně tady chybí dlouhodobá diskuze o tom, jak byly vlastně všechno jako mělo vybrat, včetně security. Já si třeba myslím, že security, ač já si teda myslím, že máme velmi profesionální security. Naše security je na velmi profesionální úrovni. A myslím si, že na jiných stadionech. Že by ta security potřebovala častější nějaký proškolení třeba z nějaké nějakého jednání.

Třeba například, jak se stalo v Budějovicích

SLO: Přesně tak. Mělo by prostě tam být nějaký dohled kontrolní. Mělo by se snažit prostě profesionalizovat, a ne prostě jenom nabrat jen na nějakou partu chlápků, který si myslí, že si můžou bouchnout.

- 4) Vlastně často omílané téma rodiny s dětmi je z vašeho pohledu stadion bezpečným místem, vlastně pro ně.

SLO: Stoprocentně je a myslím si, že to je konkrétně v Česku jsou ty stadiony 1 z nejbezpečnějších v Evropě, protože opravdu tady jako. Jasně 1 za čas se něco stane typu, na derby je tady udělal fanoušek Sparty mezi slávistickými fanoušky, nějaké dělobuch a samozřejmě, tady je strašně důležitá ta to, co ty následky, to, co bylo potom. A sice, že policie pátrala a vypátrala toho viníka a že ten člověk nejspíš si za to půjde sednout, takže tam je důležitá ta 1 věc je prevence a ta 2. Věc je, když už se něco stane, tak řešit ty následky, nenechat to defakto jen tak, protože prostě ve chvíli, kdy se řeší následky, tak ty, který by třeba potenciální fanoušci mohli něco takového taky udělat, tak si budou víc váhat, jestli právě to provedou. Já si myslím, že český fotbal je velmi bezpečný a že to, že se občas

něco stane, tak je opravdu jako kapka v moři a že to prostě opravdu jako ve chvíli, dokud se to jako řeší, tyhle ty kapky v moři, tak se nemusíme vůbec bát, protože to znamená, že prostě o tu bezpečnost bude postaráno.

- 5) Vlastně legalizace pyrotechniky, jako třeba ve Skandinávii. Pokud se nepletu, tam to furt platí a ve Francii, kde to testují, tak je nějaký náznak, že by pyrotechnika u nás byla povolena a nebo minimálně, že by kluby od LFA, od disciplinární komise nedostávaly pokuty?

SLO: Myslím si, že by to mohlo českému fotbalu pomoci, když by se něco takového podařilo, protože i u nás vidíme, že ta pyrotechnika spoustu fanoušků sem láká a že nějakým způsobem to obohacuje ten zážitek z toho fotbalu. Nicméně oficiálně je pyrotechnika zakázaná, tudíž já nemůžu říct, že to tady schvalujeme. Možná to, že to podporuji, nicméně a myslím si, že i v tomhle tom ohledu by ta diskuse měla probíhat, že by to bylo fajn se o něco takového snažit. Nicméně než se o to vůbec, než se k něčemu takovému dobereme, tak se nejdřív musí změnit zákon, protože aktuálně je, i kdyby kluby a LFA a možná i ta policie, se všichni jsme se na tom shodli, tak dokud nebude změněný zákon, tak nic z toho nebude, protože pokud by se změnil zákon, který by za určitých okolností takovou pyrotechniku na fotbale umožňoval. A myslím si, že takhle ten Skandinávský model s tím model je víc takovej na hraně dalo by se říct toho zákona, že v tom jako mají trošičku jako jinak, že to spíš tiše tolerují, zatímco ta Francie se opravdu vydala cestou, že to legalizovali a jsou strašně přísný podmínky, za kterých se to lze jako dělat, což si myslím, že je zajímavější cesta z pohledu toho abychom nebyli nějaký šedý zóně a aby to pak nikdo nemohl zneužívat.

Aby právě pak nevznikaly ještě větší větší nebezpečí

SLO: Ale když to bude nahlášená pyrotechnika, která bude odpálena lidmi, který budou mít nějaký pyrotechnický nebo hasičské zkoušky, prostě k tomu prostě veškerá ta bezpečnostní opatření, který prostě to jsou, hasicí přístroje pro potřeby, že by se něco nepovedlo a tak dále, tak si to dokážu představit a myslím si, že bysme tím mohli být dokonce průkopníky spolu třeba s tou Francií v Evropě.

- 6) Nepomohl by k momentálním opatřením Policie České republiky vzniknutí jakési pracovní skupiny na trase fanoušci, klub a police?

SLO: Takováhle skupina vznikla už, teď vlastně minulý týden jsme měli setkání už v pořadí 4 si myslím. Účastnila se toho podruhý už i policie, takže něco takového už probíhá a ty věci tam diskutujeme spolu a myslím si, že už mám i nějaký první plody naší společný takhle jakoby práce, že se snažíme to jako opravdu posouvat a myslím si, že do budoucna by se to mělo pokračovat a měli bysme z toho mít další nějaké výsledky.

- 7) Jak vlastně vy spolupracujete s fanouškovskými skupinami a organizacemi, abyste zajišťovali otevřený dialog a spolupráci?

SLO: Potkáváme se s nima prakticky na denní bázi. To je 1 věc. Současně každý z těch fanouškovských skupin i víc lidí má na mě telefon. Kdykoliv mi můžou napsat nebo zavolat, když mají nějaký problém. Současně se pravidelně potkáváme i na takových jako strategický, dalo by se říct schůzkách, kde se bavíme o těch střednědobých nebo dlouhodobých projektech. Takže a samozřejmě těch krátkodobých a každá ta skupina má nějaký svoje v uvozovkách zájmy, svůj trošičku jinej důvod, proč chodí na ten fotbal. A klub se nějakým způsobem se snaží to reflektovat a přizpůsobit se to k tomu, aby ty fanoušci tady byli co nejspokojenější. Takže ať jde o fanoušky, fanoušky skupiny jako Tribuna Sever, Odbor přátel, fanklub, ale třeba nějaký menší skupinky, které třeba mají nějaké svoje jako zájmové aktivity tak pro všechny tady máme nějaký, nebo to třeba může bejt, co máme historický odbor nebo komise, a to jsou prakticky badatelé historie Slavie, že se noří v těch kronikách, šťourají se v tom a to jsou, to jsou i takovýhle lidi, který jsou, který mají svůj záměr o Slavii.

- 8) Existuje vlastně na Slavii nějaký systém, jak trestaným fanouškům zkrátit délku zákazu vstupu na stadion nebo trestu, obdobně jako vlastně na druhém břehu Vltavy.

SLO: Ano existuje, zavedli jsme jej předloni. A funguje to na principu toho, že pokud ten člověk spáchal nějaký přestupek typu odhození kelímku na hrací plochu nebo podobnou nehezkou aktivitu, tak jsme mu nabídli, že mu odpustíme trest. Odpustíme trest vidinou za to, že bude uklízet na venkovních zápasech v sektoru hostů. A pokud takhle bude uklízet třeba rok, nebo sezónu? Tak vlastně mu tím za každé uklizené sektor hostů vlastně pak dostal jednorázový vstup na domácí

zápas a pokud takhle si odpracoval celou sezonu, tak jsme pak ten celý trest prominuli. Takže ano, to tady funguje.

9) Jaké jsou aktuálně největší problémy ve vztahu k bezpečnosti, se kterými se stýkáte?

SLO: Největší problémy no. Myslím si, že dožívá, vlastně to jako komunikace, která, ač se za poslední roky opravdu významně zlepšila, ať už komunikace s policií nebo i třeba s jinými stranami, ať už jako konkurenční klub nebo fotbalová asociace, tak stejně je pořád ještě na čem pracovat. Třeba jako to, že každý ten výjezd vlastně má na starosti jiná policie, protože vlastně vždycky každé kraj má jiné ředitelství, jo a policii, která za to vlastně jako zodpovídá, to znamená, že když jedeme do Zlína, tak je tam jako policie zlínského kraje a nechci ukazovat na někoho konkrétního, ale obecně ne ve všech těch krajích mají takové zkušenosti třeba s těma fanouškama nebo s tím jednáním třeba SLO nebo s klubama na takové úrovni jako třeba tady v Praze, tudíž třeba tady v Praze. Tím, že se tady koná i hodně mezinárodních zápasů. V Evropě, ale třeba i národní tým, tak tady vlastně jsou větší zkušenosti a tím pádem ta spolupráce je i taková nejvíc plynulá, víc jako ozkoušená, zatímco když třeba přijedeme do Hradce, tak tam to teďka trošičku drhlo a myslím si, že tam ještě je na čem pracovat, ale věřím tomu, že se to podaří.

10) Jak reagujete na negativní nebo konfliktní situace mezi fanoušky a jak se snažíte uklidnit potenciální konflikty?

SLO: S námi jezdí na výjezdy security, naše stevardi prostě co, co jsou tady i na zápasech, tak s námi jezdí i v menším počtu na výjezdy a vlastně ve chvíli dojde k nějakému konfliktu, tak první nejdůležitější je vlastně tu situaci zklidnit, to znamená dostat ty lidi od sebe. A vnést tam nějakou bariéru mezi ně, ideálně právě ty stevardy, potažmo mě a já vlastně tam nejsem od toho, abych ji uklidňoval, pacifikoval. Já jsem ten mediátor. To znamená, že já nějakým způsobem nechám plnit tu situaci, od toho tam jsou ti stewardi a následně zjišťuju, co se stalo, proč se to stalo a co s tím můžeme dát udělat.

11) Máte nějakou strategii pro získávání zpětné vazby od fanoušků? A jak tuto zpětnou vazbu využíváte ke zlepšení vztahů mezi fanoušky a klubem?

SLO: Posílám dotazník, kterej sem za Zlín, ještě neposlal, takže to jste mi teďka připomněl, že bych měl dát dotazník ze Zlína.

Já jsem si říkal, že jsem ho neviděl.

SLO: Jo jo jo, takže posíláme dotazník, ve kterým se ptáme fanoušků, jak byli spokojeni s výjezdem a ptáme se na základní informace z výjezdu.

A to je konkrétně dotazník jako váš jako SLO Slavie nebo i LFA?

SLO: Ano, náš jako slávistický. Ale zkusíme to i s dalšíma kolegama z ostatních klubů jako SLO zavést i v dalších klubech, ale zatím to jde pomalu lehoučkou. No, takže, takže to je náš dotazník a já ho pak vyhodnocuji a porovnávám.

Vlastně s na čem by se ještě dalo zapracovat v dané lokalitě

SLO: Přesně tak, na čem by se dalo zapracovat a zlepšit

12) Myslíte si, že česká scéna na dobré cestě vymýtí fráze v podobě „to by se v Anglii nestalo“, či „stadiony nejsou bezpečné pro rodiny s dětmi“?

SLO: Ne to si myslím, že vždycky se najde nějaký vyuk, který tohle to prohlásí bez znalostí podrobněji bez žádné hlubší znalosti věci a pořád tady bohužel budou lidi s předsádkami, který přestože je to třeba sebe bezpečnější, tak prostě ty předsudky v lidech vyvstávají a pro naprostou většinu populace to neplatí. Přestože „to by se v Anglii fakt nestalo“ považujeme za čistě spíš dneska už jako vtip, než, jako že by to někdo myslel vážně tuhleto frázi. Někteří lidi na twitteru to rádi používají, tuhleto tu frázi pro cokoliv, co se stane v Anglii, že by se to v Anglii nestalo.

SLO: A co se týče pro rodiny s dětma, já si myslím, že se to daří bořit, tady ten mýtus, ale pořád já si myslím, že v naprosté většině populace tohleto se nám daří zbourat nabourat, ale vždycky se najde někdo, kdo to bude tvrdit, takže my nejsme tady od toho, abychom přesvědčili, každého do posledního člověka, že všechno je super a růžový. My jsme tady od toho, aby se většina fanoušků cítili rádi a bezpečně. A pokud oni se tady tak cítí, tak máme splněno a můžeme bejt spokojený.

13) Když vlastně já osobně porovnám zahraniční výjezdy s výjezdy tady u nás v republice, tak se můžeme setkat s dost rozdílnými praktikami nebo jak to říct vlastně policie tam a policie tady, kdy vlastně třeba i na finále poháru bývalo zvykem, že vlastně policie vstupovala na hrací plochu, kdy naštěstí loni už tomu tak nebylo, ale jaký vy máte názor na tady ty rozdílné situace?

SLO: Já si nemyslím, že by to tady bylo lepší ani horší. Já si prostě myslím, že každá ta země má nějakou svoji policii. Byl jsem i v zemích, kde to bylo násobně horší. Byli jsme teďka, třeba Tiraspolu, byli jsme v Rumunsku, byli jsme ve spoustě městech. Já neříkám, že to tam bylo nutně horší, ale bylo to tam jako jiný a některý ty věci, s kterými jsme, se tam se setkali, tak můžu říct, že třeba by se tady nestali, a naopak zase jsme byli třeba v Dánsku, ale jinde, kde to naopak bylo zas úplně jiný. A taky bych si z toho dokázal vzít naopak pozitivní příklad, ale každá ta země má nějaký svoje důvody, proč má tu policii v takovém režimu, jakým je má, ale já věřím tomu, že se to mění, věřím tomu, že je vůči fanouškům tady v Česku, ta policie už se i třeba za poslední roky jako proměnila, i dle jejich vyjádření jim ze statistik vyplývá, že po covidu se vlastně obecně ty fotbalové věci ty neplechy nebo nehezky věci z jejich pohledu, ty trestný čin a tak okolo fotbalový fotbalových zápasů, že se jako snížili ty počty těch trestných činů, takže myslím si, že policie vidí, že se to zlepšuje a že i ta jejich účast na tom fotbale s nějakým způsobem proměňuje více či méně a v porovnání se zahraničím. My jsme teďka byli v Římě říkám, když teda vezmu teda konkrétní příklad a můžu říct, že oproti Římu naše Česká policie opravdu přístupu a v tom, jak funguje, je daleko profesionálnější než, co jsem viděl v Itálii.

14) Jaký je vlastně Váš nejhorší zážitek v roli SLO, který jste zažil? Je to právě ten Řím?

SLO: Ne, Řím byl náročný, ale nemyslím si, že to bylo nejhorší. Nejhorší byl můj druhý výjezd v Kodani, kde teda paradoxně ta Policie tam byla v pohodě, ale trošku se to tam zvrtilo. Co se týče alkoholu a došlo tam k velkému konfliktu mezi 2 skupinami fanoušků, který vyústil v několik zadržených a taky v to, že jsme v Bordeaux pak byli bez fanoušků. Takže to, co se stalo na stadionu, tak UEFA pak zavřela sektor hostů

15) Mám tady poslední otázku, jaká jsou Vaše osobní přání do následujících sezon, co se týče fanouškovské scény?

SLO: Já bych si přál abychom tady překonali rekord v návštěvnosti. Průměrný návštěvě nejen jako na Slavii, ale obecně v celé lize, abychom tady začali stavět víc velký větší stadiony, moderní stadiony a stadiony pro fanoušky. A aby český fotbal šel nahoru nejenom po té sportovní, ale i po té divácké stránce, protože jak říkají někteří na twitteru nebo na sociálních sítích, český fotbal je nejlepší na světě. Takže to je takový zvolání na závěr, ale ne jako vážně. Já bych si přál, aby prostě víc lidí chodilo na fotbal a aby viděli, že to tady je prostě super. Ne tady v Edenu, ale obecně v Česku.

Tak jo moc děkuju.